„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J Vinikas, Sekr. ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas: LAckawanna 4-5529

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinikas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y.

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

No. 20 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918. New York, N. Y., Gegužės (May) 18, 1934. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879. Vol. XXV

Lietuvon Skris Lakunas F. Vaitkus

SLA. Pildomosios Tarybos Rinkimų Daviniai

Aviacijos Diena Pavyko

Numatoma Dideli Streikai

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS RINKIMŲ DAVINIAI.

Balsų Skaitymo Komisija: A. B. Strimaitis, Ig. Česna ir S. A. Cibulskas suskaitė SLA. Pildomosios Tarybos rinkimų balsus ir galutinai patikrinę atrado žemiau skelbiamus davinius. Pilną Skaitymo Komisijos raportą paskelbsime sekamam „Tėvynės" num. Tuo tarpu SLA. narių žiniai skelbiame tik galutinus davinius, kiek kuris kandidatas balsų gavo.

SLA. Prezidento Urėdui:

F. J. Bagočius	2,652
X. Strumskis	1,919
J. Gataveckas	862

SLA. Vice Prezidento Urėdui:

A. Mikalauskas	2,627
J. Mažiukna	1,545
A. S. Trečiokas	1,226

SLA. Sekretoriaus Urėdui:

M. J. Vinikas	3,845
J. Miliauskas	806
M. A. Raginskas	791

SLA. Iždininko Urėdui:

K. P. Gugis	2,499
J. Š. Lopatto	2,103
P. Mažeika	625

SLA. Iždo Globėjų Urėdui:

S. Mockus	3,215
J. Januškevičius	1,887
J. Šlikas	1,662
E. Mikužiutė	1,447
J. Bučinskas	1,336
B. Žolynas	853

SLA. Daktaro Kvotėjo Urėdui:

Dr. J. S. Staneslow	2,816
Dr. I. B. Bronušas	1,105
Dr. A. L. Graičunas	930

AVIACIJOS DIENA PAVYKO.

New York, N. Y., gegužės 14. — Vakar, Dariaus-Girėno Fondo Komiteto pastangomis, North Beach Airporte, surengta Didžiojo New Yorko lietuvių aviacijos diena paramai antrojo skridimo į Lietuvą. Nors ši pramoga surengta, galima sakyti, tik pripuolamai — labai trumpu laiku, bet pavyko gana gerai: žmonių į airportą atsilankė virš 3,000 ir antrąjam skridimui pasidarys šiek-tiek pelno.

Buvo garsinta, kad lakunas į airportą atskris apie 2 val. popiet, bet žmonės pradėjo rinktis apie 1 valandą ir tuo laiku airporte publikos jau buvo gana tirštai. Visų susirinkusiųjų akys buvo įsmeigtos į apsiniaukusį padangį, kur skrajojo vietiniai lėktuvai. Visi laukė ir tėmijo, kada ta garsioji Lituanica Antroji pasirodys. Praėjus antrai, trečiai ir ketvirtai valandoms — žmonės pradėjo nerimauti ir, nesulaukdami Lituanicos Antrosios, skirstėsi namo. Bet dar gana didelis burys tikrųjų rėmėjų ir gerų entuziastų laukė ir sulaukė.

Lituanica Antroji į airportą nusileido mažai pastebėta, apie 5:30 val. Kai žmonės sužinijo, kad lėktuvas jau čia — tuojau jį apspito ir kožnas stengėsi pamatyti. Dzukai, žemaičiai, augštaičiai, kapsai, nazavykai ir visi lietuviai, apžiurėję lėktuvą, susidarė kogeriausią įspudį. Visi: seni, jauni, dideli ir maži „užgyrė", kad tai gera mašina ir kad lakunas ja į Lietuvą nuskris. Ir ištiesų, lėktuvas labai įspudingas — įspudingesnis ir už Lituanicą Pirmąją, kuria pernai į Lietuvą skrido a. a. Darius ir Girėnas. Tik daugelis žmonių nepatenkinti ir net nustebę, kad šiuo syk į New Yorką atskrido ne lakunas Juozas Janušauskas, kuris jau gana senai į Lietuvą skristi rengiasi, bet kitas lakunas, leitenantas Feliksas Vaitkus, kuris ir į Lietuvą šią vasarą skris.

Nors Lituanica Antroji atskristi ir pavėlavo, bet radosi nemaža norinčiųjų ja paskraidyti ir lakunai turėjo sunkokai dirbti iki pat sutemų, kol visus patenkino, nors už vieną „raidą" reikėjo po penkis dolerius užsimokėti.

LAKUNAS JANUŠAUSKAS REZIGNAVO.

Dar pirm Lituanicos Antrosios atskridimo, iš ALTASS komiteto gauta telegrama, kurioje pareiškiama, kad **lakunas Janušauskas rezignavo** ir kad į New Yorką atskris bei į Lietuvą lėks kitas lakunas, leitenantas F. Vaitkus. Ši žinia, it gaisras, pasiekė visus airporte susirinkusius. Tuojau pasklydo visokios išvados, kurių gal nė viena nebuvo teisinga. Atskridus lakunui Vaitkui, jis perstatyta pratarti į susirinkusius keletą žodžių. Atsiprašęs už pavėlavimą atskristi laiku, nes skristi į New Yorką žinią gavęs tik šeštadienio popiety, o tuo tarpu buvęs apie 200 mylių nuo Chicagos, tai kol prisirengė į kelionę užėmė gana daug laiko ir tokiu budu iš Chicagos išskrido pora valandų vėliau ir apie tiek laiko pavėlavo. Lakunas Vaitkus taipgi pareiškė, kad buvo sustojęs Clevelande pasiimti gazolino, bet iš Chicagos į New Yorką atskridęs bėgy 4:30 valandų. Taipgi jis pranešė, kad lakunas **Juozas Janušauskas rezignavo ir kad į Lietuvą skristi apsiėmęs jis (Vaitkus).** Žmonės lakuną širdingai pasveikino, bet daugelis labai žingeidavo, kas pasidarė su Janušausku. Lakunas Vaitkus, tačiau, rezignavimo priežasčių nežino ir pareiškė, kad apie tai centralinis komitetas praneš visiems lietuvių laikraščiams ir lokaliniams komitetams. (Centralinio komiteto pareiškimas telpa kitoje vietoje, šiame puslapy.)

PIKNIKAS BUVO NESKAITLINGAS.

Tos pačios dienos vakare ir to paties Dariaus-Girėno Fondo Komiteto pastangomis, Dexter parke, surengta piknikas lakuno priėmimui. Kadangi pasitaikė, galima sakyti, labai šaltas oras, tai į pikniką žmonių atvyko tik apie keturi šimtai. Buvo šokiai ir čia taipgi atsilankė lakunas Vaitkus, kuris pasakė prakalbėlę apie skridimą į Lietuvą ir kad tos pareigos priklau so ne jam vienam, bet visiems lietuviams: jei visi lietuviai kooperuos — skridimas bus gerai prirengtas, o jis stengsis savo pareigas atlikti. Jei pavyks užbaigti Dariaus-Girėno žygį— be sustojo nuskristi į Lietuvą— garbė bus ne vienam lakunui, bet visai lietuvių tautai.

Susirinkusieji lakuną pasveikino širdingais aplodismentais. Po to, lakunas Vaitkus nuvyko į Kearny, N. J., kur jam rengta priėmimo vakarienė.

NUMATOMA DIDELI STREIKAI.

Washington, D. C., geg. 13.— Amerikos Darbo Federacijai pranešta, kad prie Fisher Body Co. No. 1, Flint, Mich., streiko prisijungė Buick komp. 15,000 darbininkų. Šios kompanijos fabrikai irgi uždaryti. Fisher Body kompanijos darbininkai sustreikavo del to, kad 25 darbininkai bereikalo pašalinti iš darbo. Virš 2,000 darbininkų streikuoja ir Tarrytown, N. Y. automobilių fabrikuose. Veik visos automobilių kompanijos provokuoja darbininkus, nes organizuotų darbininkų nepakenčia. Delto gali kilti didelis visų automobilistų streikas. Ir bendrai visos tautos darbininkuose kyla nerimas, nes jie yra nepatenkinti NRA intepretacija kolektyvėmis su darbdaviais derybomis. Minnesotoje rengiasi streikuoti plieno darbininkai. Jei tai įvyktų — paliestų visas kitas išdirbystes, kurios turi sąryšio su plienu. Kitose industrijose irgi nerimas verda.

DELEI KARO SKOLŲ MOKĖJIMO.

Washington, D. C. — Jungtinėms Valstijoms paskelbus savo nusistatymą reikale karo skolų mokėjimo, į tai atsiliepė Anglija, Francija ir Italija, daugiausia skolingosios valstybės. Anglija ir Italija iki šiol mokėdavo po mažą dalį skolų, o Francija jau kelinti metai nieko nemoka. Šiuo syk Anglija pareiškė didelio nepasitenkinimo link Amerikos skolų reikale. Ji pareiškia, kad savo išde neturi perviršio, o tuo tarpu turi įvairių savo reikalų ir todel skolų nebus iš ko mokėti. Iš Francijos yra pareiškimų, kad ji žada skolų mokėjimo visiškai išsižadėti. Italija dar abejoja. Išrodo, kad Dėdė Samas šįmet dar mažiau skolų iš Europos valstybių gaus, negu kuriais kitais metais.

Annecy, Francija. — Praleidęs dvi dienas šioje Francijos piet-rytinėje daly, buvęs Rusijos komisaras Leonas Trockis rengiasi išvykti į Šveicariją.

NEPRITARIA VOKIETIJOS ATSIGINKLAVIMUI.

Londonas. — Kad gavus Anglijos pritarimą Vokietijai atsiginkluoti, Hitleris prisiuntė į Angliją savo specialų atstovą, gen. J. von Ribbentrop. Jam pasitarus su Anglijos užsienio reikalų sekretoriu, Sir John Simon, nieko nelaimėjo, nes Anglija neturi noro Vokietijos atsiginklavimą užtarti. Jei Anglija šiam reikalui pritartų, tai, aiškus dalykas, Francija sukeltų didelį trukšmą, o prie to ir Versalio sutartis butų visiškai paneigta. Tokiu budu Hitleriui patraukti Angliją savo pusėn nepavyko.

KOVOS BUTLEGERIUS.

Washington, D. C. — Nors prohibicija Jungtinėse Valstijose atšaukta jau praeitų metų pabaigoje, bet butlegerystė su svaiginančiais gėrimais viešpatauja kaip ir viešpatavusi laike prohibicijos. Kad tą butlegerystę nukovojus, prisiėjo valdžiai gyvai susidomėti. Kovai su but legeriais valdžia jau nuskyrė 3,300 specialių agentų. Iždo departamento sekretorius, Mortgenthau, pareiškia, kad valdžiai butlegerius nugalėti pavyks.

TRUMPOS ŽINELĖS.

Paryžius. — Gegužės 13 dieną visoje Francijoje surengta demonstracijos paminėjimui Orleano Mergelės mirties sukaktuvių. Paryžiaus komunistai Orleano Mergelės paminklą suliejo geležį gadinančia rugštimi, norėdami paminklą sužaloti. Mieste Lyons tokį pat paminklą aptepė raudoma spalva. Kaip vienur, taip ir kitur raudonieji vandalai gavo policijos buožių paragauti.

Gegužės 13 dieną visoje Amerikoje rengta motinų pagerbimui bankietėliai. Geriausiai pagerbta prez. Roosevelto motina. Daugely miestų ir lietuvaitės surengė savo motinoms pagerbimo pramogėles.

Washington, D. C. — Karo sekretorius, Geo. H. Dern, užgyrė planą praplėsti taip vadinamus tautiškuosius parkus visame krašte, įimant apie 3,000,000 akrų miškų. Tie miškai iš privačių žmonių bus nupirkti ir tinkamai išvalyti ir reikiamai prižiurimi. Visa tai bus padaryta federalės valdžios lėšomis.

Fontainbleau, Francija. — Gegužės 13 dieną šios apylinkės miškuose įvyko automobilių lenktynės, kurių žiurėjo daugelis žmonių. Vienam lenktynių automobilistui važiuojant, žmonės pastebėjo ant kelio šunį ir davė lenktyniuotojui ženklą šunie nesuvažinėti. Šis automobilį pasuko į šoną ir šunies nesuvažinėjo, bet vairui iš rankų išslydus užvažiavo ant burio žmonių ir septynis mirtinai užmušė, o šešis sužeidė. Pats automobilistas taipgi susižeidė ir ligoninėje numirė.

Geneva. — Gegužės 14 dieną prasideda Tautų Sąjungos posėdis. Svarbiausiu klausimu bus tai svarstymas Kinijos atsišaukimo gelbėti nuo perdidelio Japonijos kišimosi į Kinijos reikalus.

Iš Lietuvos

GALILEUŠAI DAUŽO LANGUS.

Vilniun vežami iš Lenkijos gilumos naujokai 1912 m. gimimo išdaužė vagonų langus, sugadino stabdžius ir kit. Nuo girtų laukinių lenkiškų užkampių vaikėzų nukentėjo daug keleivių. Tie „galileušai" skiriami į pasienio apsaugos korpusą. Net lenkiškoji Vilniaus spauda tais vyrukais piktinasi ir pastebi, jog netekę dar girdėti, kad Vilniaus krašto naujokai, kurie paprastai išgabenami tarnauti Lenkijos gilumon, kur nors nekulturingai pasielgtų.

MENKA VILNIAUS DALIA.

Kurjer Wilenski, minėdamas 15 metų Vilniaus „išvadavimą'," be ko kito rašo: „Reikia atsipeikėti iš tos nuotaikos, kuri mumyse vyravo. Pagaliau ir pradedam atsipeikėti. Pradedame priprasti prie naujų, kad ir blogesnių, sąlygų, mokomės jose gyventi. To maža! Maža gyventi, tverti ir laukti. Reikia kelti didingos Vilniaus tradicijos, tradicijos didžio krašto sostinės. Buti sostine vaivadijų — ar tai Vilniaus rolė?" — klausia laikraštis. Matyt, ir Vilniaus „lenkams" įkyrėjo vaivadijos centru tenkintis. Juk per 15 oku pacijos metų Vilnius nė kiek nepažengė, dargi smuko, įsiskolino. Bergždžiai šaukia K. Wil., jog Vilnius turi teisę pirmąjai vietai Lenkijoje. Vilnius tik atgavęs „didžio krašto" tradicijas, atseit, susijungęs su Nepr. Lietuva, turėtų netik teisę, bet ir vyriausiąją vietą valstybėje, kaipo jos sostinė ir viso gyvenimo širdis.

50,000 VAIKŲ BE PAGELBOS.

Vilniaus spaudos žiniomis jokios pagelbos dar nesuteikta 50,000 badaujančių vaikų. Iš viso bado apimta 40,000 šeimynų.

PLENTAS KAUNAS — KLAIPĖDA.

Susisiekimo ministerija parengė naujo Kaunas—Klaipėda plento projektą, kuris eis pro Babtus, Airiogalą, Raseinius, Viduklę, Kryžkalnį, Kaltnėnus, Andriejavą, Vėžaičius iki Klaipėdos. Plento pratiesimas kaštuos apie 8 milionus litų. Darbo reikėsią 4 metų.

KAUNAN ATVAŽIUOS TAUTŲ SĄJUNGOS DARBUOTOJAI.

LANKYDAMI Pabaltijo valstybes, gegužės mėn. Kaunan atvažiuos Tautų sąjungos sekretoriaus padėjėjas Franko Valters ir ekonominės sekcijos pirmininkas Stefani.

— Šiais metais Lietuvos karo aviacijos 5 lėktuvų ekskadrilė, su Lietuvos lakuno pulkininko inžinieriaus Gustaičio konstrukcijos lėktuvais darys didelį perskridimą po vakarų Europos sostinės. Ekskadrilei vadovaus pats lėktuvų konstruktorius pulk. Gustaitis. Pilotais skris žymiausieji Lietuvos karo lakunai. Šio skridimo tikslas — Lietuvos karo aviacijos reprezentacija. Tsb.

Amerikos Lietuvių Transatlantinio Skridimo Sąjungos Pranešimas Visuomenei

Visa plačioji lietuvių visuomenė nepaprastai susidomėjusi antruoju transatlantiniu skridimu, kuris turi įvykti šią vasarą. Amerikos Lietuvių Transatlantinio Skridimo Sąjungos (ALTASS) valdyba, kuri visą laiką turėjo labai glaudų kontaktą su visuomene, pasišovusią rengti antrąjį skridimą, šiomis dienomis buvo nustebinta netikėtu įvykiu.

Lakunas James-Janušauskas rezignavo.

ALTASS valdyba, išklausiusi pranešimo apie lakuno James-Janušausko rezignaciją, nutarė ją priimti.

Netenka abejoti, kad po tokio ilgo ir sunkaus darbo, ALTASS valdybai buvo labai sunku skirtis su lakunu James-Janušausku. Bet sąlygos, kurias jis pateikė, buvo griežtai nepriimtinos. ALTASS valdyba buvo priversta tai padaryti.

ALTASS valdyba, puikiai žinodama, kokios reikšmės visai lietuvių tautai turi šitas transatlantinis skridimas, suprantama, negalėjo nuleisti rankų. Tuojau buvo imtasi naujų žygių, kad skridimo darbas nė vienai minutei nebutų sutrukdytas. Tą pačią dieną buvo nutarta pasiulyti transatlantinį skridimą be sustojimo į Kauną atlikti Amerikos karo aviacijos leitenantui Feliksui Vaitkui. Jį visuomenė jau turėjo progos pažinti per pernykštę aviacijos dieną Chicagoje. Tai jaunas, kompetentiškas, išėjęs augštąjį mokslą lakunas, del kurio gabumų netenka abejoti.

ALTASS valdyba tvirtai tiki, kad transatlantinis skridimas tikrai įvyks šią vasarą. Visas platusis lietuviškas pasaulis, nekalbant jau apie Amerikos lietuvių visuomenę ir pačią Lietuvą, tik ir laukia to momento, kai Lituanica Antroji pasikels viršum vandenyno ir, be sustojimo, lėks į Kauną.

Štai del ko ALTASS valdyba, pranešdama plačiajai visuomenei apie šį nelauktą įvykį, tvirtai tiki, kad jau daugiau, kaip įpusėtas darbas bus tęsiamas toliau ir bus baigtas. Kaip jau visuomenei žinoma, yra nupirktas didelis gražus lėktuvas, kuriam neperseniai duotas Lituanicos Antrosios vardas. Lituanica Antroji, už kurią jau sumokėti visi pinigai, yra naujausios konstrukcijos moderniškas lėktuvas. Lituanica Antroji yra ALTASS valdybos žinioje. Lėktuvui dar truksta keleto instrumentų, kurie, paprastai, reikalingi tolimiems transatlantiniams skridimams.

ALTASS valdyba neabejoja, kad šitą kilnų tikslą, kuris reikalingas visai lietuvių tautos garbei pasiekti, visuomenė rems ir toliau. Visos kolonijos raginamos ir toliau su tokiu pat pasiryžimu rengti aviacijos dienas, kurias dabar lankys leitenantas Feliksas Vaitkus. Visuomenė turi suprasti, kad antrasis transatlantinis skridimas — ne vieno asmens reikalas. Tai visos musų tautos reikalas. Ir del to lakuno James-Janušausko pasitraukimas negali sutrukdyti šio didelio ir kilnaus darbo, kuriam jau tiek daug padėjo viso pasaulio lietuviai. Kaip pirmųjų musų transatlantinių lakunų mirtis nenugąsdino antrojo skridimo rengėjų, taip dabar, palyginti mažas įvykis, neprivalo nė trupučiuko atšaldyti visuomenės jausmų.

Šią vasarą Lituanica Antroji, sekdama Dariaus ir Girėno keliais, turi nusileisti Kaune. ALTASS valdyba prašo visuomenę pasitikėti naujuoju Lituanicos Antrosios valdytoju, leit. F. Vaitkum, kuris, visos lietuvių tautos vardu, pasiryžo drąsiai šio garbingo ir kilnaus tikslo siekti.

AMERIKOS LIETUVIŲ TRANSATLANTINIO SKRIDIMO SĄJUNGOS VALDYBA:

A. G. Kartanas, prez.
P. Grigaitis, vice-prez.
Wm. J. Kareiva, vice-prez.
Michael Narvid, vice-prez.
Antanas Vaivada, sekr.
Justin Mackiewich, Iždin.
A. Bacevičius,
Bronė Bitautienė,
Dr. A. L. Davidonis,
Adv. A. A. Dobbs,
J. Hertmanavičius,
A. Račkienė,
Paul Šaltimieras,
Adv. Konnie J. Savickus,
Geo. J. Stungis.

NESULAUKĖ PARAMOS.

Badaujančių Vilniaus krašto apylinkių gyventojai, išgirdę, kad iš Lietuvos ateis 20 vagonų javų, sukruto kreiptis į vietos klebonus, mokytojus ir draugijas, kad jų neužmirštų. Kreipiasi net žydai, lenkai, jau nekalbant apie gudus, kurie šaukiasi pagelbos drauge su lietuviais. Į Vilnių pradėjo plaukti ilgiausi badaujančių sąrašai su prašymais. Tačiau, koks didis dabar nusiminimas apėmė badaujančių sritis, kad okupantai neleido javų iš Lietuvos. Ryšium su gyventojų sąrašais Dukšto valsč., Švenčionių apskr., padaryta kratų, net klebonas Butkevičius iškamantinėtas, koks, girdi, buvęs žmonių surašinėjimas! Vilnių pasiekę gandai, esą krašto gyventojai patys darą „plebiscitą". Policijai įsakyta visu stropumu „surašinėtojus" persekioti.

TĖVYNĖ

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas panktadienis.

S. E. VITAITIS — Redaktorius,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi buti siunčiami Redakcijos vardu ir turi buti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

SUSIVIENIJIMO SAUGUMAS

Kreipiame SLA. narių dėmėsį į telpantį šiame „Tėvynės" num. S. L. A. Reikalų skyriuje musų organizacijos vertybės raportą, kuris išsiuntinėtas Valstijų Apdraudos Departamentams. Šį raportą kasmet priruošia valdžios užregistruotas aktuaras ir savo parašu bei priesaika paliudija, kad raportas yra teisingas sulig to organizacijos turto, kokis yra raportuotas Valstijų Apdraudos Departamentams metiniuose Susivienijimo raportuose. Todel apie šio raporto teisingumą negali buti jokių abejonių.

Šis raportas reiškia organizacijos padėtį sulig tos atsakomybės, kokia nešama prieš narius del jų apdraudos Susivienijime. Tam tikra valstijų įstatymų nustatyta taisykle padaromas organizacijos atsakomybės prieš narius apskaitliavimas ir su ta atsakomybe palygintas SLA. turtas sudaro organizacijos vertybės ir prieš narius atsakomybės laipsnį. Valstijų apdraudos įstatymai skaito saugiomis tas organizacijas, kurių ši ta vertybė tokiu apskaitliavimu einant siekia nemažiau 100 nuošimčių.

Pažvelgę į Susivienijimo raportą pastebėsite, kad musų organizacijos vertybė 1933 metais siekia 101.58 nuoš. Vadinasi, turime virš pusantro nuošimčio daugiau, negu įstatymai reikalauja. Tuo tarpu ir 1930 metų Susivienijimo vertybės nuošimtis buvo arti toks pat, kaip ir pereitų metu, butent 101.82 nuoš. Augščiausias Susivienijimo vertybės nuošimtis buvo 1927 m., kuris buvo iškilęs iki 107.25 nuoš. Šituos palyginimus darome vien delto, kad S. L. A. nariams butų aiškiau suprantama, kad Susivienijimo vertybės laipsnis įvairiuoja sulig kiekvienais metais nešamos atsakomybės narių apdrauda.

Taigi šiuo momentu Susivienijimas yra daugiau, negu šimtu nuošimčių saugi organizacija. Susivienijimo nariams ir jo draugams nėra jokio pamato jaudintis SLA. priešų ir „prieteliu" skelbiamais paskalais apie Susivienijimo blogą padėtį. Kad ekonominis sunklaikis palietė Susivienijimo investmentus, kaip ir visų kitų finansinių įstaigų, tai tas dar nereiškia, kad Susivienijimui bent kokis artimas pavojus grumoja. Nukritusi rinkos kaina nejudomos nuosavybės ir kitokių investementų irgi nereiškia, kad jau to turto kaina nepakils laikams pagerėjus ir ekonominiam gyvenimui į normales vėžes sugrįžus. Susivienijimui nėra jokio reikalo šiandie visus investmentus paversti į pinigus. Susivienijimas savo atsakomybę nariams apdrauda kasmet išmoka dar su nemažu uždarbiu. Galimas daiktas, kad dar per daugelį metų Susivienijimui nereikės deficito panešti apdraudos fondo išmokėjimais, vadinasi, metinės pajamos į šį fondą padengs metinius išmokėjimus iš šio fondo.

Šitokiu apskaitliavimu ir esama padėtimi vaduodamiesi ir Valstijų Apdraudos Departamentai leidžia fraternalėms organizacijoms savo investmentus į bondsus apskaitliuoti augštesne, negu rinkos, kaina. Visi gerai suprantam, kad biržos yra spekuliacijos ir gemblerystės centrais. Čia dažniausiai artificialiai investmentų kainos yra iškeliamos ir numažinamos, nes tik tokiu budu gali spekuliantai visuomenę išnaudoti. Neabejotinu turtu paremti bondsai niekuomet neliks beverčiais popieriais. Visi žinome, kad net Jungtinių Valstijų federalės valdžios išleisti bondsai biržos kainose svyruoja. Rodos tokių bondsų kainos turėtų buti pastovios vilna jų vertybe. Bet mat investmentais spekuliuojančių gudrybės suranda galimybes ir federalės valdžios bondsams kainas keitelioti.

Susivienijimo išsilaikymui ir jo ateičiai ne tiek pavojum grumoja jo investmentai, kiek jo narių, veikėjų ir vadų tarpe draskymasis ir organizacija nepasitikėjimą visuomenėje kelianti gandai ir išmislai. Čia gludi pats pavojingiausias organizacijos ateičiai punktas. Kiekvienam protaujančiam žmogui suprantama, kad ir didžiausius sunkumus galima nugalėti, jei visi organizacijos nariai sutartinai ir vieningu frontu dirbs ir rupinsis organizacijos reikalų gerinimu. Lygiai taip pat galima sudraskyti ir tvirčiausiai pasilaikančią organizaciją, jei jos narių tarpe nebus taikos ir susitarimo, jei patys nariai visomis pusėmis organizaciją draskys.

Savo finansine padėtimi Susivienijimas yra saugi organizacija. Reikia tik SLA. veikėjams ir vadams nustoti organizacijos saugumą mažinti ir Susivienijimui skaisti ateitis bus neabejotinai užtikrinta. Pirmiausia kiekvieno SLA. nario pareiga ginti savo organizaciją prieš visokias piktų norų pastangas jai pakenkti.

—o—

BESĄŽININGAS ŠMEIŽIKAS

Nesąžiningesnio šmeižiko negali buti už tokį gaivalą, kuris sužiniai ir tiksliai net inkriminuojančiai šmeižia jam nepatinkamus asmenis. Tokiu jokios gėdos ir žmoniškumo neturinčiu šmeižiku yra Clevelando savaitraščio leidėjas ir redaktorius p. K. Karpavičius.

Jisai su pagelba tulo slapuko net redakcijos vardu savo laikraštyje inkriminuojančiai apšmeižė SLA. Sekretorių Dr. M. J. Viniką ir „Tėvynės" redaktorių S. E. Vitaitį. Tuo laiku darė reviziją Centro Raštinėje SLA. Kontrolės Komisijos nariai pp. M. A. Raginskas ir X. Strumskis. Inkriminuoti SLA. viršininkai oficialiai pareikalavo Kontrolės Komisijos narių, kad ištirtų tuos inkriminuojančius kaltinimus ir kaltininkus patrauktų atsakomybėn, jei tokie prasikaltimai padaryti, o jei tokių prasikaltimų nėra, tai privalo tuos kaltinimus užginčyti.

Kontrolės Komisijos nariai malonėjo šį reikalavimą patenkinti ir visus tuos kaltinimus ištyrę paskelbė „Tėvynės" 17 num., iš balandžio 27 d., š. m., kad *visi tie inkriminuojanti kaltinimai neturi jokio pamato.* Prie to Kontrolės Komisija pažymi, kad *tokios neteisingos žinios apie Susivienijimą daro blėdį visam Susivienijimui.*

Akyvaizdoje tokio atsakomingos SLA. komisijos narių pareiškimo, doras ir sąžiningas laikraštininkas atšauktų tuos inkriminuojančius šmeižtus perspausdindamas Kontrolės Komisijos narių tą pareiškimą ir atsiprašytų apšmeižtų asmenų. Kaip gi pasielgė p. Karpavičius? Jis tik vienu sakiniu pažymi, kad tokį pareiškimą patalpino „Tėvynėje" du Kontrolės Komisijos nariai, net jų vardų nesuminėdamas, ir apsisukęs antru sakiniu pakartoja tuos inkriminuojančius šmeižtus sekamai:

„Iš atskaitų seimui turės paaiškėti ar kalbos apie tai yra tik iš piršto išlaužtos, ar jos tikrai padarytos, tik gudriai paslėptos."

Šitaip gali elgtis tik žemiausiai žmoniškumo žvilgsniu nupuolęs žmogus. Šitokia savo arogancija p. Karpavičius pasirodo, kad jam jokia teisybė, jokis žmoniškumas nerupi. Jis turi tikslo šmeižti ir niekinti jam nepatinkamus SLA. viršininkus ir jis tai daro į nieką neatsižvelgdamas ir net Susivienijimui tuomi kenkdamas. Jis daleidžia, kad galima paslėpti net tokį dalyką, kaip prašalinimas „Tėvynės" spaustuvės darbininko ir tik „iš atskaitų seimui turės paaiškėti" ar p. Vasil dirba „Tėvynės" spaustuvėje, ar ne.

Bet p. Karpavičius yra SLA. narių. SLA. Kontrolės Komisijos nariai pažymi, kad tokios neteisingos žinios apie Susivienijimą, kokias p. Karpavičius savo savaitraštyje skelbia, *daro blėdį visam Susivienijimui.* Jau vien šituo Kontrolės Komisijos narių nuosprendžiu pasiremiant, turinti ant p. Karpavičiaus jurisdikciją SLA. 14 kuopa privalo neatidėliojant patraukti jį atsakomybėn. Negali buti aiškesnio įrodymo, kaip augščiau pacituotas tų šmeižtų pakartojimas, kad p. Karpavičius sužiniai ir tiksliai kenkia Susivienijimui ir neša jam blėdį, kaip tatai nurodo SLA. Kontrolės Komisijos nariai.

Šia proga galime įspėti Clevelando savaitraščio leidėją ir redaktorių, kad su laiku jis sužinos, jog tokių inkriminuojančių šmeižtų negalima laikrašty skelbti kad ir labiausiai jo neapkenčiamų asmenų adresu. Tuo tarpu galime tik nurodyti SLA. nariams, su kokiais nesąžiningais šmeižikais priseina SLA. viršininkams grumtis ginant organizacijos reikalus. Kiekvienam nariui gali buti aišku ir tas, ko yra verti visi Clevelando savaitraščio skiltyse telpanti išmislai Susivienijimo reikalais ir šmeižtai organizacijos viršininkų adresu. Turime reikalą su nesąžiningiausiais šmeižikais, kokie gali buti ir bent kuomet buvo Amerikos lietuvių visuomeniniam gyvenime. Bet visam kam turi buti ribos. Clevelando šmeižikų kliokos žygiai peržengė visokias ribas.

—o—

VARŠAVA DŽIUGAUJA

Varšavos žinių šaltiniai paskelbė Amerikos spaudoje, kad Lenkijos vyriausybei pavyko netik atnaujinti dešimčiai metų nepuolimo sutartį su Rusija, bet dar esą pasirašytas pridėtinis protokolas, kuriuo Rusijos vyriausybė pasižadanti nesikišti į Lietuvos-Lenkijos teritorialius ginčus. Tokiu budu Varšava didžiausiu džiaugsmu visam pasauliui paskelbia, kad dabar Lietuva turės prašyti taikos su Lenkija, nes esą lenkams paliktos laisvos rankos elgtis

Esą tokis Rusijos žygis aiškiai su Lietuva kaip tik jie nori. patvirtina tuos gandus, kad Rusija dariusi spaudimą į Lietuvą ir vertusi ją taikintis su Lenkija. Pagaliau esą Lietuvai, turinčiai ginčą ir su Vokietija del Klaipėdos krašto, patariančios kitos Pabaltijo valstybės susitaikinti su Lenkija, nes be to nėra įmanoma ir Pabaltijo valstybių unija, kuri taip labai pageidaujama. Todel Varšava reiškia viltis, kad akyvaizdoje tokios padėties Lietuva sutiks pradėti formales derybas su Lenkija po preliminarių privatinių pasitarimų, kurie įvykę Varšavoje ir Kaune.

Pirmiausiai Varšavos šaltinių žinias reikia imti labai atsargiai. Jau nekartą lenkai paleido į pasaulį fantastiškiausius dalykus apie „žustančią" Lietuvą, kurią lenkai nori gelbėti. Taigi ir šis lenkų džiaugsmas gali buti tik jų naudai išpustu burbulu, kad truputį pabauginus Lietuvą ir parodžius pasauliui, kad Lietuva esanti kaltininke nesusitaikymo su Lenkija. Vadinasi, ir Rusija, ir Pabaltijo valstybės verčia Lietuvą taikintis su Lenkija, ir pati Lenkija to norinti, tik ot lietuviai nesukalbami taikos priešai.

Antra vertus, lenkai puikiai moka visokias sutartis aiškinti savo naudai. Todel ir šis lenkų pranešimas gali buti labai padidinta padėtimi išpustas. Žinoma, negalima mažinti reikšmės tokio dalyko, jei ištikrųjų Rusija pakeitė savo pirmesnį nusistatymą, kuriuomi laikėsi Lietuvos-Rusijos pokarinės sutarties ir pripažino Vilnių Lietuvos sostine. Vadinasi, pripažino Lietuvos sienas Maskvos sutartimi nustatytas. Jei ištikro Rusija šitą savo nusistatymą pakeitė, tai žymiai susilpnino Lietuvos poziciją kovoje už Vilnių. Tokiu atvėju butų įrodymas, kad net viso pasaulio žiniai paskelbti Rusijos vyriausybės nusistatymai tarptautinių santikių klausimais palieka jokios reikšmės neturinčiu dalyku. Tenka labai abejoti, kad Rusijos vyriausybė šitokiu budu save kompromituotų pasaulio akyse.

Todel peranksti dar jaudintis tomis Varšavos žiniomis. Jos gali pasirodyti tik nieko nereiškiančiu Varšavos džiugavimu ne esamais laimėjimais. Lenkai moka tokiais gestais prieš pasaulį švaistytis.

—o—

Reikia daug jėgu, kad daryti gerą, bet dar daugiau jėgų reikia, kad atsilaikyti nuo blogo. — *L. Tolstojus.*

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. J. JONIKAITIS, 3732 Michigan Ave., Detroit, Mich.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai paduotu antrašu.

NEMIGA.

Rašo **Dr. Margeris.**

Kaip Reikia Užsilaikyti ir Gydytis.
(Tąsa)

1756 m. indusų princas iš Bengal'o, nugalėjęs anglų kariuomenę Kalkutoje, šimtą keturias dešimtis šešis žymiausius, Kalkutoje gyvenančius, anglus sugrudo į taip vadinamą „tamsųjį Kalkutos urvą" (kalėjimą). Urvas tik du mažu langeliu teturėjo. Kaliniai prašė bei maldavo, pagalios ir papirkti bandė sargybą, bet šitoji griežtai laikėsi savo pareigų. Pagaliau, kaliniai net ir duris išversti bandė, vienok ir tai jiems nesisekė. Ryto metą dienai išaušus urve stuksojo kruvos lavonų. Iš šimto keturiasdešimts šešių žmonių tik dvidešimts trys gyvi tebeliko. Ir šitie patys taip persimainė, „kad net jų motinos nebutų jų pažinusios".

Aišku. Baisiai stigo reikiamiausios ventiliacijos ir tyro oro.

O vienas francuzas, M. Deal, nusitarė išbandyti, kaip veiks jo sveikatą degamos medinės anglys, žinoma, saugiai uždarytame kambary. Jis paliko šitokį užrašą:

„Aš galvojau, busią naudinga, mokslo atvėju, sužinoti, kaip medinės anglys veikia žmogų. Aš padedu liampą, žvakę ir laikrodėlį ant savo stalo, na ir pradedu ceremoniją.

„Jau ketvirtis po dešimtos. Aš tiktai užkuriau pečių: medinės anglys dega silpnai.

„Dvidešimt minutų po dešimt: pulsas ramus ir muša paprastu greičiu.

„Trisdešimt minutų po dešimt: tiršti garai laipsniškai pripildo kambarį: žvakė žymiai prigęsus. Aš pradedu jausti aštrų galvos skaudėjimą: mano akys pilnos ašarų; aš visas jaučiausi labai nesmagiai; pulsas pakilęs.

„Keturiasdešimt minutų po dešimt: mano žvakė jau užgęsus; liampa dar tebežiba: vėnos mano smilkiniuose plaka, tarsi, kad jos pliš; aš jaučiuosi labai mieguistas: baisųs skrandžio skausmai mane kankina; pulsas aštuoniasdešimt laipsnių.

Penkiasdešimt minutų po dešimt: aš beveik nutroškęs: stiprios idėjos puola mane... Aš vos tebekvėpuoju... Neilgai teišlaikysiu... Tai beprotystės simptomai...

„Šešiasdešimt minutų po dešimt: vos begaliu rašyti... mažai bematau... mano liampa visai gęsta... aš nemaniau, kad taip baisiai besikandinant reikės mirti... dešimt..."

Ką toliau jis parašė, nebuvo galima įskaityti.

13

Netikus lova, netikslus pasiklojimas bei užsiklojimas irgi gana dažnai ramiam miegui kenkia.

Geriausia lova yra visa metalinė ir kuo paprasčiausia, vadinasi, be jokių ornamentų. Tokioje blakės nesilaiko ir, apskritai, lengva ją švaria užlaikyti.

Matrasas (šienikas) yra geriausias ašutinis. Toks nėra nei per minkštas, nei per kietas. Lietuvoj, dėja, ypač kaimuose, vis dar pasitenkinama šiaudais. Tame, žinoma, nieko blogo, tik reikia šiaudus bent kelis kartus per metus naujais pakeisti. Nereikia ant padušky ar patalų gulėti, nes perminkšta lova miegui ir poilsiui nėra tikus. Tik kai šalčiai užeina, miegruimis yra šaltas, o miegotojas šalčio labai bijo, tai patartina tokiam ant šieniko blanketą arba kaldrą pasitiesti. Europoje, tiesa, patalai labai madoj, bet Amerikoj, išskyrus ateivius, jų niekas daugiau nevartoja. Ir gerai daro, nes patalus sunku išvalyti ir išvėdinti, kadangi blanketus bile kada galima išskalbti. O pora gerų marškonių ir tarpe jų vilnonis, vadinasi, trys blankietai gali apsaugoti nuo šalčio kad ir labai šalčio bijantį miegotoją. Blanketas yra geresnis sveikatai ne tiktai už patalus, bet ir už kaldrą, kuri prakaitą sugeria lengvai, bet valosi gana sunkiai. Paklodė ir užklodė geriausia lininė arba bovelninė. Paduškos nereikia perdaug minkštos, ir vienam sveikam žmogui vienos užtenka. Tik kai kuriems ligoniams reikia dviejų, trijų arba net ir keturių paduškų. Tai dažniausiai širdies, inkstų, plaučių ir sukietėjusių arterijų ligoniams.

Lovą reikia užlaikyti kuošvariausiai. Paklodę ir užklodę skalbti mažiausiai sykį per savaitę, blanketus nors kelis kartus per metus. Paduškas ar patalus, blanketus ar kaldras, saulėtomis dienomis oran išnešti ir gerai išvėdinti bent keletą kartų per metus.

14

Trukšmas, bildėsys ar kitokis ramybės drumstimas gana dažnai buna nemigos priežastimi.

Daugiausia nukenčia del trukšmo bei bildėsio miestų, ypač didmiesčių, gyventojai. Geležinkeliai, jeigu ne po žeme pravesti, gatvekariai (tramvajai), automobiliai, autobusai, garsiakalbiai radio, fabrikų švilpukai, bažnyčių varpai, smuklės, pagalios juk ir lėktuvai vienaip ar kitaip tylą drumsčia.

(Daugiau bus)

Tėvynės Mylėtojų Draugijos Seimo Svarba

Spaudoje jau buvo rašyta apie šaukiamą TMD. seimą birželio 26 dieną, Detroit, Mich. Dabar kalbėsiu tik apie seimo svarbą ir 30 metų lietuvių spaudos atgavimo sukaktuves.

Šiemet šios kulturinės organizacijos seimas bus daug svarbesnis už pirmesniuosius buvusius seimus. Svarba šio seimo yra tame, kad šiemet gegužės 7 dieną sukako trisdešimts metų nuo spaudos atgavimo. TMD. gyvuoja 37 metai, tai yra ši kulturinė organizacija sutverta 7 metai prieš spaudos atgavimą. Reiškia, ši kulturinė organizacija 7 metus prieš spaudos atgavimą dirbo švietimo darbą spausdindama mokslinio turinio knygas ir platindama jas tarp Amerikoje gyvenančių lietuvių ir Lietuvos pilksermėgių kaimiečių. Atgavus lietuviams spaudą, pradėtą švietimo darbą tęsė toliaus arti 30 metų. Taigi šiemet, kuomet geros valios lietuviai visokiais budais atžymi 30 metų spaudos atgavimo sukaktuves ir atiduoda prideramą pagarbą už spaudą kovojusiems didvyriams, tai tokia pat pagarba ir dėkingumas priklauso ir TMD., nes ši švietimo organizacija 7 metus prieš spaudos atgavimą drauge su kitais kovojo už lietuvių spaudos atgavimą. Delto ir šis seimas turi buti svarbus tuo, kad šiemet minimos 30 metų spaudos atgavimo sukaktuvės, prie kurio tai darbo nemažai prisidėjo Tėvynės Mylėtojų Draugija.

Tėvynės Mylėtojų Draugijai taipgi yra butina pareiga atžymėti šias 30 metų spaudos atgavimo sukaktuves ir pasidžiaugti praeity nuveiktų darbų vaisiais. Tokių sukaktuvių atžymėjimui geriausia proga yra sekamam seime, tai yra padaryti šį seimą skaitlingu delegatais, pasiųsti aukų švietimo reikalams, įnešimų seimui, kurie butų naudingi pačioms kuopoms ir duotų progos pastatyti organizaciją ant tvirto pagrindo ir nustatyti planus tolimesniam gyvavimui. Taigi visi, kuriems tik apeina TMD. reikalai, **dabar imkitės darbo ir pasistengkite kodaugiausiai delegatų pasiųsti į sekamą seimą, kad jis butų skaitlingas delegatais ir gausingas naudingais įnešimais. Kodaugiau delegatų dalyvaus seime, to daugiau bus gyvumo, daugiau nuomonių pasireikš organizacijos labui, o tokiu budu daugiau galėsime padaryti naudingų tarimų šios kulturinės organizacijos ateities darbams.**

M. L. Vasil,
TMD. sekretorius.

Kronika

Metraščio Redakcija Prašo Informacijų.

Draugija Užsienio Lietuviams Remti leidžia savo gana didelį Metraštį, kurio redaktoriu yra paskirtas buv. „Knygnešio" ir kitų leidinių redaktorius bei bendradarbis žurnalistas P. Ruseckas. Metraščio tikslas: painformuoti lietuvių visuomenę apie užsienio lietuvius, nurodyti jų reikalus ir apskritai užmegsti glaudžius tarp vienų ir kitų santikius. Į Metraščio bendradarbius pakviesti profesoriai, žurnalistai, advokatai, daktarai, Lietuvos ministeriai, pasiuntiniai, konsulai ir kiti žymus visuomenės darbininkai. Tačiau Metraščiui labai truksta informacijų iš užsienio lietuvių gyvenimo, todel Metraščio Redakcija prašo žinių apie lietuviškas parapijas, įvairias visuomeniškas organizacijas, mokyklas, prieglaudas, bibliotekas, knygynus, kredito pramonės ir prekybos įstaigas, dirbtuves, viešbučius, spaustuves ir tt., o taip pat prašo atsiųsti visuomeniško pobudžio vaizdų ir laisvųjų ir kitų profesijų asmenų adresus.

Metraštis priima ir mokamus skelbimus; skelbimų kaina 200 lt. puslapis, ½ puslapio 100 litų ir tt.

Metraštis išeis iki Dariaus ir Girėno išeivių dienos liepos 17. žinias, rankraščius ir vaizdus prašome atsiųsti iki birželio 15 dienai.

Metraštis bus išplatintas Lietuvoje ir tarp užsienio lietuvių.

Metraščio adresas: Metraščio Redakcija, Nepriklausomybės aikštė 3, Kaunas, Lithuania.

JAUNIMO KELIAI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Jaunuolių Skyrius

Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grudus
Ir dirvos nepleiski! Tuomet, kada jausi,
Kaip kuns ima stingti, dvasia jau susnudus,
Vėlu juk prie darbo: nė sėsi, nė piausi.

Kol dega krutinėj šventa ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžinu stoji,
O dirbk, idant neitų ugnis ta ant niekų!

Dr. V. KUDIRKA.

Mergaitės Lietuviškesnės

Šiame skyriuje jau nekartą kalbėta apie Amerikoje gimusių lietuvių lietuviškumą. Budavo tai bendri ruožai — sykiu apie berniukus ir mergaites. Šiuo syk man norisi bent keliais ruožais nupiešti skirtumą tarpe mergaičių ir berniukų: kurie jų yra lietuviškesni.

Be ilgų išvadų, pasakysiu: mergaitės visur ir visuomet pasirodo lietuviškesnės. Jei pasižiurėsime į musų bendro gyvenimo eigą — visur ir visuomet rasime daugiau mergaičių, kurios veikia lietuviškus darbus, kurios daugiau lietuvybe įdomaujasi, negu berniukai. Štai, paimkime po lygų skaičių berniukų ir mergaičių, sakysim apie 18 metų amžiaus. Pradėkime su jais kalbėtis lietuviškai. Mergaičių daug didesnis skaičius geriau lietuviškai kalbės. Pasikalbėkime apie bendrus lietuvių reikalus — didesnis mergaičių skaičius juos geriau supras, su jais bus apsipažinę, įsigilinę. Pabandykime lietuviškai skaityti — mergaitės daug geriau skaitys arba didesnis jų nuošimtis geriau skaityti mokės. Amerikoje gimę jaunuoliai lietuviai dainuoja amerikoniškas dainas. Tas natūralu. Bet paimkime berniukus: jie dainuoja tik amerikoniškas dainas. Lietuviškai, dažniausia, jie visai nemoka dainuoti. Kas kita su mergaitėmis. Jos ir šiame krašte dainuoja lietuviškai apie jaunus bernelius, rutų darželius, žirgelius ir tt.

Ir daug-daug čia butų galima prirašyti, įrodant mergaičių lietuviškumą. Kodel taip yra? Gal delto, kad mergaitės arčiau savo motinėlių visuomet buna. Motinos, matyt, pasistengia savo dukreles lietuviškesnėmis išauklėti, lietuviškų dainelių ir kit ko pamokyti. Berniukai „turi svarbesnių" savo jaunose dienose reikalų. Jie nuo savo motinų daugiau nutolę. Jiems todel ir nepavyksta geresniais lietuviais išaugti.

SLA. Narys Petrukas.

Kelios Mintys Apie Kalbą

1. Kalba yra žmogaus gyvybės atspindulys.

2. Kalboje tauta pasisako kas esanti, ko verta. Tautos kalboje yra išdėta visa jos prigimtis — istorija, budo ypatybės, siela, dvasia.

3. Tautos dainų kalba — neišsakoma galybė. Ji žmogaus širdį veria, gaivina, žmogų į augštybes kelia, ir klausomės jos — noromis, grožėdamies.

4. Kalba yra žmonių minties padaras, bet ji yra ir padargas įrankis žmogaus mintims reikšti.

5. Kalba yra visų didysis tautos, jos pačios pasistatysis, paminklas. Patys mes, budami tautos vaikai, savo motinos paminklo negriaukime! Tvorele jį aptverkime ir tiems, kur žemę knisa, jo teršti, griauti neleiskime. Tausokime jį — gerbkime, branginkime, puoškime, vainikuokime! Ir visa tat ne tiek žodžiais darykime, kiek darbu savu, darbo žmonių keliais eidami.

6. Kalba skiria žmogų nuo gyvulio. Branginkime, didinkime tą skirtumą!

7. Kalba, budama tautos padaras, yra ir didžių didžiausias pasaulio padaras. Tauta savo protą, gyvybę ir sielą yra į tą padarą sudėjusi, jame išdeda tauta ir visą savo išmintį.

8. Žmogaus kunas yra ne vienų jo kaulų ir raumenų stuobrelis. Žmogaus kunas yra ir visa, kas atskiriesiems jo nariams — gyvybės, sveikatos ir mokėjimo dirbti priduoda. Tautos kalba yra ne vienų jos žodžių, gražių ir negražių, rinkinys — ne pats jos žodynas. Tautos kalba yra ir visa, kas atskiriesiems jos žodžiams gyvybės ir galingumo duoda.

9. Kad senovės graikai ir romėnai vienus savo ginklo ir rankų darbus tebutų mums palikę atsiminimui, neišlaikę šių dienų kartoms savo kalbos paminklų sveikų, šiandien ir apie tų jų darbų didybę — maža, labai maža težinotume.

10. Jei musų kalboje nebutų dainų-dainelių, pasakų, mįslių, patarlių, priežodžių surašytų, tuokart nebutų musų kalbos vadovėlio — šių dienų mokytojui, kunigui, rašytojui, moksleiviui.

11. Norint savo kalbos išmokti ir eiti paskui — su savo plunksna — į žmones, reikia mokėti pirmiausia žmonių dainas, pasakas, priežodžiai suprasti ir jų kalbos turtais brangenybėmis stebėtis.

Šiam tikslui reikia skaityti dažnai ir didžiųjų rašytojų, rašytojų dailininkų darbai, tie jų darbai, kuriuose yra iškilusios tikrosios, didžiosios žmonių kalbos ypatybės.

Prof. J. Jablonskis.

Kovokime Su Baime

Baimės jausmas nėra įgimtas žmogui, bet yra sukeliamas gyvenimo aplinkybių. Vaikams baimės jausmą įvaro dažniausiai suaugusieji. Jei vaikas bijo buti vienas tamsiam kambary, jei bijo vienas miegoti, tai čia kalti buna tik suaugusieji, kurie tyčiomis ar netyčiomis mėgsta vaikus bauginti, pasakodami nebutus daiktus apie visokias baidykles.

Jei baimės jausmas giliai įsminga vaikui, tai jį panaikinti yra labai sunku. Net ir suaugęs toks vaikas bijo tamsos! Todel vaikų nereikia bauginti ir niekam neleisti tyčiomis jų gąsdinti visokiomis pasakomis. Pamačius, kad vaikas bijo, nereikia jį barti, nereikia iš jo juoktis, o stengtis jam išaiškinti, kad jo baimė yra tuščia, kad nieko baimingo nėra. Taip pat reikia vengti vadinti vaiką bailiu, nes tai įžeidžia jo savimeilę. Perkunijos metu nereikia rodyti baimės vaikų akyvaizdoje.

Baimės jausmo, jei jis yra atsiradęs iš mažens, ir suaugusiam sunku atsikratyti. Ir suaugę žmonės daug ko bijo. Todel **kovoti su baime tenka netik pas vaikus, bet tuo susirupinti reikia ir suaugusiems.**

Baimės jausmas yra žmogui labai kenksmingas. Jis mažina žmogaus darbštumą, ardo sveikatą, pakerta jėgas. **Bailys neturi pasitikėjimo savim, yra visų pajuokiamas, ujamas, nustumiamas į paskutinę vietą.** Bailumas yra artimas nedrąsumui, kai žmogus bijo, kad ir dideliam reikalui esant, tarti griežtą, atvirą žodį, padaryti skubų, drąsų žingsnį. Kovoti su šiomis ydomis reikia nuolat, kol jos bus nugalėtos. Baimės jausmas turi išnykti iš musų tarpo, bet ypač žiurėkim, kad jo neįčiepytume vaikams, kurie paskiau del to turi kentėti visą gyvenimą!

M. R.

SLA. JAUNUOLIU DARBUOTĖ

WORCESTER, MASS.

SLA. Nario Sunus Kelia Lietuvių Vardą.

J. Jablonskutis, 19 metų jaunuolis, yra S. L. A. 318 kp. narių, pp. Jablonskių sunus, kurie gyvena Holdon, Mass. Šis jaunuolis jau daug kartų atsižymėjo savo gabumais lošime futbolo ir basebolo, sumušdamas visus rekordus. Prieš jį niekas negali atsilaikyti, nes, viena yra gabus, o antra — nepaprastai stiprus: kai jis išeina futbolo lošti, tai į jį gali sukibti kad ir keturi priešininkai, o jis visus sykiu su futbolu į galą nusineša.

Šis jaunuolis minėtuose žaidimuose lošia jau nuo 16 metų amžiaus ir kožną sykį išeina laimėtoju. Jis jau daug sykių yra lošęs su kitų miestų jauktais ir turi daug medalių ir kitokių nuo amerikonų dovanų už pasižymėjimą. Štai, 1933 m. Holdon'o jauktas ėjo lošti futbolo su Millbury jauktu. Holdoniečiai išsiuntė J. Jablonskutį, visi linkėdami jam geriausių pasekmių. Man pačiam girdint, Jablonskutis, eidamas į lošį, savo tėvui pareiškė: „Aš einu verčiau numirti, o nepasiduoti!" Tėvas, žinodamas sunaus gabumus ir stiprumą, pasakė: „Žiurėk, vaikeli, kad neprasižengtum musų miestui, nes but visiems gėda!" Žinoma, kaip Jablonskutis sakė, taip ir padarė: Milibury miestuko jauktas buvo supliektas į dulkes. Po to, laimėtojų miestas laukė su didele pagarba, jaunam lietuviui suteikdamas daug dovanų.

Visų vietų, kur jis lošė ir laimėjo, aš nesuminėsiu. Pažymėsiu tik tiek, kad amerikonai, pamatę Jablonskučio gabumus, pradėjo jį labai gerbti. Holy Cross kolegijos atstovas atsilankė pas jo tėvą, prašydamas, kad jis savo sunų leistų į jų mokyklą, kur mokslas jam bus suteiktas dykai. Tėvas sutiko ir jaunuolis Jablonskutis dabar tą mokyklą lanko. Minima kolegija turi savo futbolo jauktą ir delto tokį gabų lietuvį pasistengė savo tarpe turėti, kad su jo pagelba užsipelnius sau garbę, kitų miestų ar kolegijų jauktus sugalint. Ir kur tik Jablonskutis pasirodo — visur buna laimėtoju.

Vietinė spauda apie jį gražiai aprašo. Garbė, kad mes tokį jaunuolį turime.

J. Mozuraitis.

PAVASARIS

Kai šiltas paputė vėjelis
Ir saulė šyptelėjo
Rytuos, iš kur ji nuolat kelias,
Ir bangos eit pradėjo
Per pievas, per tamsuolį mišką,
Per ežerą stiklinį —
Staiga mųs širdyse ištiško
Šaltinis krikštolinis.

Pajutom, kad vėl gyvenam,
Kad turim saldžią viltį,
Kad dvasioje dar nepasenom,
Kad galime pakilti.
Džiaugsmu sužibo musų akys,
Bučiuojam gamtą jauną,
Vilioja žvilgsnį mųs plaštakės,
Kur skraido ir apgauna.

Bet pasiduodame mes tyčia
Apgauti ir vilioti.
Pavasariškoje žinyčioj
Malonu pasvajoti.
Mes stebim saulę, švelnų vėją
Ir žiedą pirmutinį,
Ir jaučiame, kad tirpt pradėjo
Ledai musų krutinėj.

Ištieskime širdingą ranką
Visiems, kas turi sielą.
Dėkingi bukime už menką
Linksmybę, jei tik miela.
Gamta, lyg motina brangioji,
Nušluostys musų veidą,
Todel gyvenkime kovoje
Pavasariu mums džiaugtis leido...

A. V.

Mažamečių Kampelis

Tėve, paskaityk šias pasakėles savo vaikučiams.

NELYGUS PALIKIMAS.

Vienas pirklys turėjo du sunus. Vyresnysis buvo tėvo mylimas vaikelis, ir tėvas norėjo jam viską palikti. Motinai gailėjo jaunesniojo, ir prašė vyrą lig laikui neskelbti vaikams, kaip norįs jiems turtą padalyti: ji norėjo kaip nors padaryti, kad abu vaikai lygiai gautų po tėvo galvos. Pirklys sutiko ir nesakė vaikams savo sprendimo.

Kartą motina sėdėjo prie lango ir verkė. Priėjo senas keleivis ir paklausė, ko ji verkianti.

Ji atsakė:

— Kaip aš neverksiu: abu sunųs man lygųs, bet tėvas nori vienam atiduoti visą turtą, antram — nieko. Prašiau vyrą nieko nesakyti sunams, kol sugalvosiu, kaip padėti jaunesniąjam. Bet pinigų man savų nėra, ir neišmanau, kaip čia kas padarius.

Keleivis tarė:

— Tavo bėda ne bėda. Eik pasakyk, nieko nelaukdama, sunams, kad vyresniąjam visas lobis teks po tėvo, o jaunesnysis nieko negaus.

Jaunesnysis sunus, kai patyrė nieko po tėvo negausiąs, pradėjo eiti per darbo ir mokslo žmones, išmoko amato, išėjo vieną kitą mokslą, o vyresnysis gyveno prie tėvo ir nieko nesimokė, nes tikėjosi busiąs ir be mokslo lobingas.

Tėvui mirus, vyresnysis nieko nusitverti nemokėjo, švilpavo tik ir nuoboduliu sirgo, prašvilpė pagaliau ir visą savo turtą. Jaunesnysis, išmokęs kitur savo darbu pelnytis ir alkanai dienai ką pelnęs taupytis, tapo lobingas ir nuoboduliu nesirgo.

PONIA IR ROŽĖ.

Ponia popiety pailsėjus, išėjo į sodą pasivaikščioti tyrame ore. Bevaikščiodama, ji sumanė pasiskinti kvepiančios rožės žiedą, kad pasidžiaugti jos gražumu ir maloniu kvapu. Priėjus prie žydinčios rožės, siekė skinti nuo jos žiedą. Bet Rožė sulaikė:

— Palauk gerbiamoji! Nieko nesiklausus ir taip drąsiai imi skinti mano žiedą!

— O ko aš turėčiau pasiklausti?! — atklausė ponia išdidžiai. — Čia mano sodas ir tamsta mano sode žydi!?

— Taip gerbiamoji. Bet aš galiu žydėti bile kur, jei kas mane tręš, laistys, apravės ir prižiurės.

— O ką, gražioji, ar aš tavęs neprižiuriu?!

— Ne, gerbiamoji. Kiti tai padaro.

— Tai mano tarnai atsakė ponia.

— Taip, gerbiamoji, tarnai! Todel jiems ir mano žiedai priklauso.

Ponia susigėdo ir pasitraukus nuo rožės ėmė mąstyt: „Kad nei ta rožė čia gražiai žydėtų, nei ji po tą sodą vaikščiotų, nei ponia butų, jei nieks netarnautų. Ir, ne tarnai jai priklauso, bet ji tarnams.

Ip. Kutelis.

JUOKAS

Marytė: — Mamyte, kur yra Dievas?
Motina: — Danguj, ant žemės — visur.
Marytė: — Musų sklepe jis taipgi yra?
Motina: — Suprantama.
Marytė: — Bet tėvelis sakė, kad į musų sklepą niekas negali įeiti...

Lietuviai ir 40 Metų Drausmė

KUN. A. MILUKO Paskaita.

(Tasa)

Be minėto Bielinio, kurį suėjau Tilžėje 1902 metais, man teko gerai pažinti dar du kitu knygnešiu, paties Valančiaus prikalbintu tarnauti musų visuomenei, gabenant iš Prusų spausdintas lietuviškas knygas. Plačiau apie juos rašoma „Ginamos Literaturos Platintojai" straipsnyje viršminėtose knygose. Ten rasite dabar jau mirusių: J. Steponkos ir Serapino, Valančiaus knygų platintojų, liudijimą, jog tik jų žinia vyskupas sumokėjęs 25,000 rublių Tilžės spaustuvininkams. Plačiau apie tai rasite straipsnyje „Draudžiamos Spaudos įkurėjas" 1934 m. „Žvaigždės" Nr. 2-me ir Doc. Tumo „M. Valančius, maskoliams katalikus persekiojant" — knygose.

* * *

Penkiasdešimtais metais musų liaudis, vilkdama baudžiavos jungą, nusižaidė vien savo liudnas dainas dainuodama, pasakas sekdama, mįsles, patarles pakartodama, nemokėjo dar savo knygų skaityti. Gyvenimo gi jai skirta buvo neužilgo stoti baigiamčių ištautėti bajorų vieton, palikti tautiškos sąmonės tvirčiausiais palaikytojais, tautinės literaturos mecenatais ir pagaliaus nepriklausomybės sėklų sėjikais. Iškalbingai liudija apie apverktiną apšvietimo stovį musų šalyje tuo metu S. Daukanto laiškas, rašytas 1845 m. į Valančių, dar Varnių seminarijos rektorių. Daukantas skundėsi, jog esąs tautai blogas ženklas, kad į du metu visoje Lietuvoje teišparduota jo Abecėlės tik apie pusketvirto šimto egzempliorių.

Po vienuolikos metų, Valančiui panaudojus visą Žemaičių vyskupo sosto įtaką, šalies kulturai pakelti, visai kitokia buvo Lietuvos žmonių išvaizda.

1856 m. Valančius, reikalaudamas palengvinimo rusų cenzuros, nuolat varžančios lietuvišką spaudą, galėjo rašyti Vilniaus apskričio mokslo globėjui: „Tamstai žinoma, jog mano vyskupijos gyventojai, apie milijonas žmonių... **kiekvienas moka skaityti** bent iš maldaknygės".*)

* * *

Kad geriaus įvertinus Valančiaus nuopelnus musų tautai tuomi apšvietimo paskleidimu, atsiminkime, kokiais keliais ėjo kitur liaudies švietimas.

Anglijos „Foster's Elementary Education Act", įsakęs jog „henceforth schools should be established in every school district throughout the country" (mokyklos turi buti įkurtos visos šalies kiekvienoje mokyklų apygardoje), paliko įstatymu vien 1871 metais. Anglijos valstybė po to įstatymo paskelbimui išleidusi 8 dešimtis milijonų dolerių pradžios mokykloms, pirm to pasitenkino vien mažmožiais (nuo 1830 iki 1850 m. iš valstybės iždo žmonių mokykloms paimta vien 3 milijonai dolerių). „Until the beginning of the XIX century there was no government system of Primary schools in England — iki XIX amžiaus pradžiai Anglijje nebuvę valdiškųjų pradžios mokyklų" — skelbia informacijos visokie šaltiniai.

Amerikos Jungtinėse Valstijose šviesiaus buta. Pennsylvanijos Valstijoje 1834 priimta viešųjų mokyklų įstatymas, bet tą įstatymą du kart (1854—1893) reikėjo patobulinti, kol jis galėjo tinkamai žmonijos labui veikti. Praskleiskite istorijos lapus, o išvysite kaip penkiasdešimtais metais Massachussett's ir New Yorko valstijose deliai Know Nothingų — fanatiškai tikybinės agitacijos nekurioms mokykloms buvo atimta parama.

Paimkime Jungtinių Valstijų 1860 metų oficialį cenzą. Ką jis parodo?

1860 metais viešųjų (pradžios) mokyklų visoje šalyje suskaityta	107.880
Kartu visokių mokyklų rasta	115,224
Visose tose pradžios ir augštesnėse mokyklose mokino profesoriai ir mokytojai (-jos)	150,241
Mokinių buvę	5,477,037
Kurių visų išmokslinimas kainavęs	$34,717,112
Jungtinėse Valstijose anuomet ėjo 4,051 laikraščiai (su tiražu)	928,000,000
Bažnyčių buvę 54,000, kuriose galėję sutilpti	18,974,576
žmonės. Bažnyčių vertė apskaityta siekusi	$178,398,432

Visos šalies turtas (real and personal) tais 1860 metais cenzo buvo įvertintas $19,089,156,-289. Bet tarpe visų (valstijų ir teritorijų) 27,489,561 laisvų gyventojų rasta 1,126,575 analfabetai (467,023 vyrai ir 659,552 moterys). Bet dar čia ne viskas. Nepamirškit, jog tas 8-asis Jungt. Valst. cenzas buvo dar belaisvių laikuose. Jungtinėse Valstybėse 1860 m. buvę 3,593,760 vergai — „colored slaves", irgi bemoksliai.

Taigi kuomet žemaičių Vyskupijoje visas milijonas žmonių išmokę galėjo savo maldų knygas skaityti, Jungtinėse Amerikos Valstybėse buvę penkis kart tiek raides nepažįstančių — analfabetų.

Kaip Valančius į dešimtį metų įstengė išplėsti apšvietimą, plačiai rašo jo biografas Aleksna knygose „Valančius". Plačiai apie Valančiaus liaudies švietėjų Palangos Juzių-siuvėjų, Antanų Tretininkų-Pranciškaus III-jo ordeno narių, Šiaulėniškių Senelių-elgetų rašo knygos „Valančiaus Darbai" Pranaičių Julės leidinys.

* * *

Prasidėjus 40 metų drausmei, lietuviams deliai jų žinomo nuolaidumo gręsė pavojus ir per didelio susiartinimo su rusais, kurių valdžia, neseniai (1861) paleidusi žmones iš baudžiavos, mėgino lošti jų bičiuolių rolę, buvo vilku avies kailyje. Musų broliais vadindamiesi akyplėšos lenkai ar neįstengė sunaikinti musų valstybės ir tautos galybę, musų lietuviškas žemes be karo prisisavinti, musų genijus (Mickevičius, Kasciuškas) prisivilioti. Ar ne tą patį musų tautai padarė ir vokiečiai prusus ištautinę? Ogi šimtai,, tukstamčiai musų išmokslintųjų ruses, lenkes, net rusiškai kalbančias žydes vedę, ar ne tais pačiais pavojaus keliais nuėjo?

Mickevičius savo „Vilijoj", man ding, nevisai teisingai skundėsi ant lietuvaičių. Daug teisingiau savo priekaištus darė Lietuvos bernužėliams Maironis, dainuodamas.

„Lietuvės neieško, kaip vilnys Dubysos,
Sau meilės už kalnų, girių tamsių;
Bet meilę ir širdį atranda ne visos,
Nes bėga lietuviai nuo jų.
Kur Temza, Laba, Amazonė plačioji,
Ten skursta lietuviai nuvargę keliais.
Kur Varšavos miestas, Maskva tolimoji,
Ten spaudžia juos mokslais giliais.
Lietuvės, kur vilnys Dubysos banguoja,
Sau rutomis pina geltąsias kasas;
Kad pradalges grėbia, graudžiai uždainuoja,
Bet širdį jų kas besupras?
Ir eina tos dainos per Lietuvą musų,
Kaip Nemuno mielo blaivioji vilnis.
Joms pritaria balsas nuo Kuršo ir Prusų;
Jų klausos nutilus naktis.
Kaip rausta jurginai ir rutos žaliuoja
Ir pina Dubysos pakrančius margai,
Taip žydžia lietuvės, bet liudnai dainuoja,
Nes spaudžia jų šalį vargai"...

* * *

Turime pripažinti, jog gudrusis žemaičių senas vyskupėlis laiku pramatė tą pavojų susibičiuliavimo su rusais, iš baudžiavos paliuosuotojais, pasirupino, kaip įmanydamas, numaskuoti naujus bičiulius ir, akcentuodamas tikybinį jų skirtingumą, atsiekė savo siekio.

„Maskoliai griebės smarkių priemonių" — rašo docentas Tumas*) — „žemaičių vyskupo akcijai niveliuoti. Ar ta akcija pateisina tas priemones? Taip. Rusijos valdžia, kuriai buvo pavesta suvaldyti svetimų tautų gyvenamieji pakraščiai, pajuto pavojų iš nedidelės trijų milijonų lietuvių tautos. Ji buvo planingai organizuojama į nepaliaujamą kovą su imperijos valdžia nenuveikiamu ginklu — religiniu fanatizmu".

Kokiose gyvenimo sąlygose Valančius šį darbą darė ir kaip jis dėl tautos labo nesibijojo savo laisvę ir gyvastį statyti pavojun, galite persitikrinti iš anos gadynės tyrinėtojo (V. Biržiškos) ir kitų istorikų raštų, kurie rašė apie tų laikų katalikus Rusijoje (pav. Catholic Encyclopedia).

Pasiklausykite paties Valančiaus žodžių iš jo brošuros „Katalikų Bažnyčios Vargai Lietuvoj ir Žemaitijoj":

„Kaip įmanydami, turite saugoti savo vaikus nuo maskolių mokyklų, nes tos yra įstatytos jums perversti į maskolių tikėjimą... neartinkitės nė prie vieno maskoliaus; nebuvokite pas juos, nei gerkite, nei valgykite drauge... Jei kame yra popai, pas tuos nel ndžiokite, nevadinkite jų kunigais, rankų jiems nebučiuokite. Vos juos pamatę, bėkite šalin, nes tie veikiau piktą, kaip gerą gal jums padaryti...

Jeigu taip reikia tolintis nuo maskolių, kągi dabar sakyti apie jus, Lietuvos ir Žemaičių mergaitės, kurios vaikščiojate pas juos dienomis ir naktimis pagal, su jais brotaujatės, už jų ištekate ir išsižadate, pagaliau, savo tikėjimo. Užtikra, didžiau jums reikia rykštės, kaip žodžių.

*) Doc. Tumo „M. Valančius, maskoliams katalikus persekiojant" 1.117.

*) „Spaudos L. ir Am. Liet. Org. Sukakt." pusl. 50.

(Daugiau bus)

S. L. A. REIKALAI

S.L.A. APSKRIČIU DARBUOTĖ

ATSIŠAUKIMAS
Į SLA. 2-ro Apskričio Kuopas ir Narius.

Pereitas metinis apskričio suvažiavimas nutarė pradėti veikimą įsigijimui **prieglaudos namo** ir mumis išrinko kaipo komisiją tame reikale veikti: daryti planus ir surasti budus reikalingo kapitalo sukėlimui.

Mes savo darbą jau pradėjome. Apskričio sekretorius apie tai gerb. kuopas ir narius supažindino per organą "Tėvynę" ir platesnėmis informacijomis laiškais kuopoms. Dabar mums lieka kreiptis į visas kuopas ir į visus gerb. SLA. narius Mass. valstijoje, kviečiant jumis į bendrą darbą.

Kaip jums žinoma, komisija skiria 3 gražias dovanas (prizes), kurios bus laimę turintiems įteiktos businčiame apskričio piknike, rugpiučio 5 d., Vose's Pavilion, Maynard, Mass. Pasitikime, jog kiekvienas SLA. narys pasidarbuos. Tame darbe rasime pritarimo netik pas lietuvius, bet ir pas svetimtaučius.

Gyvenimas yra audringas. Jo banga šiandien yra numetus daugelį musų brolių lietuvių, kurie pavyzdingai gyveno, gražiai auklėjo savo šeimas — į apverktiną padėtį. Jaunystės dienose jie dirbdami lietuvių visuomenei, Lietuvai, sulaukė senatvės turtų nesutaupę, arba jų taupumas liko sunaikintas ir šiandien senatvėje gręsia pavojus likti be duonos kąsnio ir be pastogės.

Prieglaudos namą įgydami turėsime galimybę juos priglausti ir aprupinti. Tad visi stokime į tą šventą darbą. Mass. valstijoje randasi virš 1,000 S. L. A. narių. Kiekvienas narys dėkime po plytą ir namo pamatai bus užtiesti. Kiekvienas SLA. narys matykite savo kuopos valdybos narius, o jie jums suteiks informacijas, kas yra pradėta veikti ir kaip kiekvienas lengvu budu galime daug pasidarbuoti.

Tame reikale, jei kuopoms reikėtų platesnių žinių, prašome kreiptis į apskričio sekretorių — jis jas suteiks.

SLA. 2-ro apskriičo Prieglaudos Namo komisija:

K. Šimkonis,
K. Praitis,
K. Vidunas,
A. J. Alekna,
J. Mickevičius.

PRANEŠIMAS SLA. 4-to APSKRIČIO KUOPOMS

Šiuo pranešu, kad SLA. 4-to apskričio išvažiavimas įvyksta birželio 3 d., Ansonia, Conn. Visos šio apskričio SLA. kuopų valdybos ir visi nariai kviečiami šioje musų metinėje šventėje dalyvauti. Kviečiu visas kuopas surengti busus ir surinkti gerus vyrus traukimui virvės. Iki šiol virvės traukimo čampionais musų valstijoje yra Ansonijos tvirtuoliai, bet jei kuri kolonija atims iš jų čampionatą — gaus ¼ bačkos alaus.

Visi, kurie šiame apskričio išvažiavime dalyvausit — turėsite smagaus laiko: galėsite smagiai pasišokti, susitikti savo draugus, kurių jau senai nematėte, skaniai paužkandžiauti ir šalto alučio išsigerti.

Visus dalyvauti kviečia.

B. Vedeikis,
SLA. 4 apskr. pirm.

IŠ S.L.A. KUOPU DARBUOTĖS

PITTSBURGH, PA.
30 Metų Spaudos Atgavimo Minėjimas.

Šiais metais sukanka 30 metų nuo lietuvių spaudos atgavimo. Kad tinkamai šias sukaktuves atžymėjus, SLA. 353, 104 kuopos ir Lietuvių Tautinė Šv. Jurgio parapija rengia iškilmingą koncertą ir prakalbas. Parengimas įvyks gegužės 27 d., 7:30 val. vakare, Lietuvių Tautinės parapijos svetainėje, 105 South 19th Street, South Side miesto daly. Programą išpildys geriausieji Pittsburgho ir apylinkės dainininkai, muzikantai ir kalbėtojai. Jono Vainauskio orkestras gros įvairias liaudies meliodijas, pritaikintas šventės nuotaikai.

Rengimo komisijon įeina šie veikėjai: P. Dargis, Juozas Venčius, J. Gilius, Zinkus, Paulonis ir J. Kuizinas.

Visi lietuviai esate kviečiami šiame parengime dalyvauti ir drauge tinkamai paminėti šias svarbias sukaktuves. Įžanga paprasta.

Rengimo Komisija.

ROCKFORD, ILL.
Iš SLA. 77 Kp. Darbuotės.

SLA. 77 kp. susrinkimas įvyko gegužės 6 d. Į šį susirinkimą atsilankė nemažai narių, nes buvo šauktas atvirutėmis del to, kad reikėjo iš naujo perrinkti delegatai į 38-tą Seimą. Mat užpereitame susirinkime delegatai, kaip vėliau apsižiurėta, nebuvo išrinkti pagal konstituciją, t. y. nė vienas negavo didžiumos balsų. Todel pereitas susirinkimas tą klaidą atitaisė ir išrinko 4 delegatus didžiuma balsų. Šie delegatai išrinkti: B. Vosylius, A. Savickas, J. Gustaitis ir J. Stružas. Visi viršminėti nariai yra seni kuopos darbuotojai.

Šis susirinkimas, reikia pripažinti, buvo gana gyvas; tiesa, vienas kitas gal ir užsikarščiavo, bet visi elgėsi gana gentelmoniškai. Žinoma, pirmininkui prisėjo gana smarkiai suduot plaktuku į stalą, kad palaikyt tvarką, ypatingai, kuomet priėjom prie delegatų perinkimo. Ir vėl pirm. ir užrašų rašt. stojo, kad nesiųsti delegatų del to, kad kp. mažai pinigų yra. Žinoma, mes turim tokiems kp. valdininkams duot kreditą, kad jie saugoja kp. iždą, bet iš kitos pusės buvo nurodyta, kad šis 38-tas Seimas gana svarbus del to, kad bus priimta nauja konstitucija. Tai viena, o antra — šis Seimas įvyksta visai netoli nuo Rockford taip, kad tokia proga gali nepasitaikyti per kokią dešimtį metų. Kaslink argumento, kad mažai pinigų yra iždė: mažai turim, tai mažai ir skiriami, į skolą neinam, o ateity turim visi energingiau pasidarbuot ir vėl turėsim pinigų. Po šių argumentų, pirm. atsiklausė susirinkimo: "Siųsim, ar nesiųsim delegatus?" Veik vienbalsiai nutarėm siųsti.

Musų organizatorius, Spakauskas, darbuojasi: šiame susirinkime pridavė šių naujų narių aplikacijas — p. M. Matusevičienė, Alfonsas Ružas, 21 metų, ir Adolfas Gustaitis, 19 metų, persikėlė iš jaunuolių skyriaus. Taigi musų kuopa jau pradeda vėl augti nariais ir del to reikia padėkoti musų gerb. organizatoriui.

Ligonių šiuo kartu randasi viena p. Blažienė.

Veikiančios komisijos raportas praneša, kad parengimas, įvykęs bal. 15 d. transatlantinio skridimui į Lietuvą paramai, davė pelno 52 dol. P-nas Savickas, išduodamas raportą, išreiškė padėką pp. Merkelevičienei ir Misiunienei, kurios dirbo virtuvėj ir laukdamos chicagiečių turėjo ir savo skanumynų pasigaminę, o kad chicagiečiai neatvažiavo, tai pavaišino vietinius, tos dienos darbuotojus.

SLA. 77 kp. vėl grįžo į Kelpšo-Milašiaus svetainę, kur pirmiau per daugelį metų susirinkimus laikė. Ta svetainė yra gera visais atžvilgiais, tik del rendos nesusitaikė ir kp. gavusi pigesnę vietą, persikėlė į Colombus Hall, kur laikė tris pereitus susirinkimus. Bet pp. Milašius Kelpša nusileido už pigesnę rendą ir pereitam susirinkime didžiuma balsų nutarė grįžt į mums priprastą seną vietą Kelpšo Milašiaus svetainę, Island Ave. Taigi į sekantį susirinkimą 3 d. birželio, visi ateikit į Kelpšo Milašiaus svetainę.

Dumiškietis.

GRAND RAPIDS, MICH.
Iš SLA. 42 Kp. Susirinkimo.

SLA. 42 kp. susirinkimas įvyko 6 d. gegužės, Šv. Jurgio drjos salėje. Susirinkimą atidarė ir vedė pirmininkas p. P. Medelinskas. Surengimo komisija raportavo, kad dirba del surengimo pikniko. Kalbėta apie parėmimą tranatlantinio lakuno J. R. James-Janušausko. Tai palikta ant toliau. Girdėti, kad Janušauskas atlėks į šį miesą, tada kuopa turės progą jį paremti.

Atitaisymas Klaidos.

"Tėvynės" 16 numery, aprašant kompozitoriaus A. P. Vanagaičio koncertą, įvyko klaida. Kalbant apie Margučio radio orkestrą, pasakyta, kad tiedu jau nuoliai gražiai grojo ant piano. Turi buti tiedu jaunuoliai gražiai grojo ant armonikų.

P. Greičaitis.

BRIDGEPORT, CONN.
SLA. 51 Kp. Piknikas.

SLA. 51 kp. rengia pirmą šio sezono pikniką, kuris įvyks gegužės 27 d., Eagle Parke, Stratford, Conn. Pradžia 12 val. dieną. Kviečiame visus vietinius ir apylinkės lietuvius šiame piknike dalyvauti. Muzika bus gera — grieš amerikoniškus ir lietuviškus šokius.

Kelrodis: Važiuojant iš Bridgeporto, reikia važiuoti Boston Ave. kol smalinis kelias pasibaigia ir cementinis prasideda. Pavažiavus du blokus Clover St., reikia pasukti po kairei, o tada pamatysite ženklus, kurie nurodo pikniko vietą. Taip pat važiuojant North Ave. ir Boston Ave., tai labai lengva surasti vietą, kuri randasi už Bridgeporto ligoninės.

Visus atsilankyti kviečia

Rengimo Komisija.

HAMMOND, IND.
Paveikslai iš Lietuvos.

Balandžio 28 d. SLA. 273 kp. buvo surengusi iš Lietuvos paveikslų vakarą. Paveikslus rodė SLA. iždo globėjas, p. J. Januškevičius. Paveikslų pamatyti buvo atsilankę daug žmonių ir visi buvo patenkinti, o labiausia a. a. Dariaus-Girėno laidotuvėmis Kaune.

Už atsilankymą p. Januškevičiui SLA. 273 kp. taria širdingą ačiu.

J. Maksvitis.

WORCESTER, MASS.
Rengiama Didelė Gegužinė.

Maironio Parke yra rengiama didelė gegužinė gegužės 19 ir 20 dienomis. Apie 20 Worcesterio draugijų yra prisidėję. Įeina ir SLA. 57 ir 358 kuopos.

Šis piknikas yra rengiamas, kad pagelbėjus užsimokėti už gėrimų laisnius Shrewsbury miesteliui.

Tos draugijos ir kuopos, kurios yra prisidėję prie šio parengimo yra pasirendavoję daržą del savęs ir renkdamos savo piknikus galės pardavinėti gėrimus ir už laisnius nieko nereikės mokėti.

Šiame piknike bus duota dovanų naujas radio ir kiti brangus daiktai. Tikietėliai tik po 10c. ir kas turės gilukį už 10c. galės brangią dovaną laimėti.

Taigi gerbiamieji draugai ir draugės — visi ir visos bukit Maironio Parke šeštadieny, gegužės 19. Bus šokiai, kurie prasidės 1 val. popiet ir trauksis iki vėlumos nakties. Šeštadieny, gegužės 20 d. prasidės taipgi 1 val. popiet. Šeštadieny bus didelis programas. Gros Worcesterio lietuvių benas, Jono Dirvelio orkestras. Dainuos trys Worcesterio chorai. Bus garsių kalbėtojų. Bus plaukimo ir bėgimo sportas ir kas atsižymės gaus brangias dovanas.

Taigi, dar kartą primenu, nepamirškit tų dviejų dienų: gegužės 19 ir 20. Visi turėtumet but Maironio Parke, prie Konsihnio ežero kranto, Shrewsbury, Mass.

Jonas Degesiunas.

STAMFORD, CONN.
Iš SLA. 168 Kp. Veikimo.

SLA. 168 kp. susirinkimas įvyko gegužės 6 d. Narių susirinkime dalyvavo 21, kas reiškia, kad nė treiča dalis kuopos narių nedalyvavo. Nors ir buvau paskelbęs organe ir prašiau, kad atsilankytų į susirinkimą, bet musų kuopos nariai visai to neima domėn ir kp. susirinkimų, kad ir svarbiausių, nelanko. Todel aiškiai pasirodo, kad jiems nė kiek nerupi musų kp. ir visos musų garbingos organizacijos reikalai.

Šiame susirinkime buvo perskaitytas laiškas iš SLA. 4-to apskričio valdybos. Kviečia musų SLA. 168 kuopą dalyvauti 4 apskričio išvažiavime, kuris įvyks 3 d. birželio. Bet kad ir musų kuopa yra nusamdžius daržą, ir kuopos išvažiavimas ir turėjo įvykti 3 d. birželio, ir jau buvom apgarsinę organe, tai 4 apskričio valdybos laiškas padarė mums daug nesmagumų. Jeigu SLA. 4 apskričio valdyba manė surengti išvažiavimą 3 d. birželio, tai jiems reikėjo jau senai paskelbti per organą, o tada SLA. 4 apskričio kuopos butų žinoję ir nebutų rengę tą dieną kuopų išvažiavimų. Bet vistiek, šiame susirinkime musų kuopa nutarė, kad nepakenkti 4 apskričio išvažiavimui ir stengiamės gauti daržą del kuopos išvažiavimo kitą dieną. Todel pranešu, kad musų kuopos išvažiavimas įvyks gegužės 27 d., tai reiškia viena savaite pirmiau. Todel visi kp. nariai ir apylinkės lietuviai nepamirškit gegužės 27 dienos — atsilankykit į tą musų parengimą (pikniką), kuris įvyks toj pačioj vietoj, kur buvo praeituose metuose, tai yra Springdale.

J. Pocius,
SLA. 168 kp. sekr.

THOMPSONVILLE, CONN.
Aukotojai Del Lakuno Juozo Janušausko.

SLA. 113 kp. $5.00; po $1.00: Anelė Zvirblienė, Antanina Lapienė, Simon Grigaliunas, Juozas Žvirblis, Juozas Juzinas, Amilė Juzinienė, Ona Čepulis, Juozas Čepulis, Pranas Čapas, Barbora Jakaitienė, Andrius Keblikas, Antanas Brazinskas, Mikalina Brazinskienė; po 50c.: Pranas Grigaitis, Ieva Grigaitienė, Amilė Kvajauskienė, Mikasė Tarasevičienė, Juozas Černevičius, Jonas Valis, Ignas Kaklauskas, Stasys Vileikis, Juozas Keblikas; po 25c.: Jonas Vinčius, Jonas Mišeikis, Joe Kalėda, Jokubas Kertenis, Juzė Valienė, Joana Zimantienė, Barbora Čelninaitė.

Koresp.

NUBAUDĖ REDAKTORIŲ J. NAVIKĄ.

Vilniaus miesto teismas nubaudė 3 savaitėm arešto ir 500 auks. pabaudos Viln. Rytojaus atsakomąjį redaktorių J. Naviką už straipsnį, kuriame rašyta kaip Vilniaus mokyklų kuratoja vieną kartą uždarė 44, antrą 10 ir trečią 9 lietuvių mokyklas. Nubaustasis kreipėsi į augštesnį teismą.

Kuopos Susirinkimas

Providence, R. I. SLA. 347 kuopos susirinkimas įvyks 21 d. gegužės, 7 val. vakare, L. P. P. Kliubo svetainėj, 208 Charles St. Malonėkite visi nariai ir narės pributi, nes yra svarbių reikalų aptarimui. Taipgi neužmirškite atsivesti savo draugus prirašyti prie SLA. 347 kuopos.

V. J. Bankauskas — sekr.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
VALUATION REPORT
of December 31, 1933 to the Insurance Depts.

VALUATION EXHIBIT
Assets — Actual and Contingent

Present mid-year value of future net contributions	$1,572,998
Admitted assets, less $224,471 — general or expense funds, sick and accident funds and special funds not available for claims	$1,154,935
Total	$2,727,933

Liabilities — Actual and Contingent

Present mid-year value of promised benefits	$2,652,546
Liabilities of Mortuary or Benefit funds	32,959
Total	$2,685,505

Ratio per cent of Assets — Actual and Contingent — (Item 38) to Liabilities — Actual and Contingent — (Item 51)

Dec. 31, 1933	101.58%
Dec. 31, 1932	102.55%
Dec. 31, 1931	104.25%
Dec. 31, 1930	101.82%
Dec. 31, 1929	105.41%
Dec. 31, 1925	105.44%

The above valuation indicates that, on the basis of the N. F. C. Table of Mortality with interest at four per cent, the future assessments of the society, at the net rates now being collected, together with the new invested assets, are sufficient to meet all certificates as they mature by their terms, with a margin of safety of $42,428 (or 1.58%) over and above the statutory standards.

County of New York
State of New York } ss:

W. H. Gould, being duly sworn, deposes and says that he is the actuary (accountant) who made the foregoing computations and answers to the questions above set forth concerning the condition of the LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA as of December 31, 1933, and that the same are correct and true to the best of his information, knowledge and belief.

W. H. GOULD
(Actuary)
M. J. VINIKAS
(Secretary)

(Notary Public Seal)

SLA. Kontrolės Komisijos Nario Finansinis Raportas

IR PAREIŠKIMAS REIKALE SLA. IŽDO GLOBĖJO P. S. MOCKAUS RAPORTO, TILPUSIO „TĖVYNĖS" No. 28, 1933 METŲ.

Po išrinkimui sekretorium p. M. J. Viniko, man lemta buvo tame laike buti prie perdavimo SLA. turto ir kartu padarėme Centre SLA. turto reviziją. Kadangi Centre buvo ir Iždininko knygos, todel kartu jas palyginom. Užbaigus reviziją, Iždo Globėjas p. Mockus parašė raportą, pasirašė ir išvažiavo namo sakydamas, jei aš noriu, tai irgi galiu pasirašyti, o jei ne, tai ir taip tilps SLA. orgame. Po užbaigimui savo darbo buvau paragintas per Sekretorių Viniką pasirašyti po minėtu raportu, bet pirma, negu aš galėjau savo parašą padėti, aš norėjau patikrinti skaitlines; betikrinant pasirodė netikslumų, kuriuos ant vietos nurodžiau. Po tokio p. Mockaus pareiškimo, kokį man paliko išvažiuodamas, aš raporto netaisiau ir po juo nesirašiau. Jis tilpo taip, kaip p. Mockus sakė.

Artinanties Seimui prisėjo dabaigti knygų reviziją, todel kartu skelbiu visą ištisai SLA. narių žiniai, su nurodymais p. Mockaus klaidų ir atsakydams į jo užmetimus, tilpusius gale jo raporto, kurie liečia mane, kaipo buvusį SLA. Iždo Globėją.

FINANSINIS RAPORTAS.

Pajamos

1932 m.	Sekretoriaus	Iždininko	Skirtumas
Balandžio	$26,617.53	$26,617.53	
Gegužės	25,185.64	25,185.64	
Birželio	23,375.29	23,875.29	$500 M. Narvydas numokėjo ant principal
Liepos	27,994.33	28,794.33	$800 Gauta dividendo Atracite Tr. Co.
Rugpiutis	21,854.67	22,527.59	672.92 Gauta dividendo Shenandoah Tr. Co.
Rugsėjis	25,751.92	26,401.92	650. Numokėta ant princ. Hurvitz $500. Danielienė 150.
Spalis	26,586.62	26,586.62	
Lapkritis	25,700.56	26,000.56	300. J. Jankevicz numokėjo ant principal
Gruodis	24,184.57	22,504.57	1,680 Rendos Centre.
Viso	$227,251.13	$228,494.05	$4,602.92
1933 m.			
Sausis	29,701.04	29,701.04	
Vasaris	22,432.17	22,432.17	
Kovas	28,351.85	29,001.85	650. Numokėta ant principal: Zimontas $500. Danielienė 150.
Balandis	25,742.85	25,742.85	
Viso	$106,227.91	$106,877.91	$650

Tiek buta įeigų 1933 m., iki perduota visi SLA. reikalai naujai išrinktam sekretoriui M. J. Vinikui. Toliaus seka įplaukos iki pabaigai 1933 m. vien tik iš Sekretoriaus knygų:

Gegužis	$21,462.36
Birželio	18,965.76
Liepos	25,669.05
Rugpiutis	22,332.35
Rugsėjis	26,724.66
Spalių	24,954.33
Lapkritis	22,611.00
Gruodis	23,746.93
Viso	$186,466.44

Išmokėjimai

1932 m.	Sekretoriaus	Iždininko	Skirtumas
Balandis	$29,276.46	$40,132.44	$10,855.98 Investmentai State of Mich. Bond $10,055.98 Nienius $800 paskola
Gegužis	$26,151.01	$26,151.01	
Birželis	18,384.85	58,408.60	40,023.75 Investmentas U. S. L. Bonds
Liepos	25,122.20	31,622.20	6,500 Paskola Bernatavičius & Mickevičius.
Rugpiutis	19,295.11	19,295.11	
Rugsėjis	14,707.39	23,207.39	8,500 Paskola Čepukui
Spalių	21,097.92	21,097.92	
Lapkritis	19,186.95	19,186.95	
Gruodis	24,888.15	23,208.15	1,680 Randos centre.
Viso	$198,110.04	$262,309.77	$65,879.73
1933 m.			
Sausis	$22,526.45	$22,526.45	
Vasaris	21,009.54	21,009.54	
Kovas	24,329.05	28,329.05	$4,000 Paskola Baltui.
Balandis	32,079.95	32,079.95	
Viso	$99,944.99	$103,944.99	$4,000.

Šioje skaitlinėje p. Mockus savo raporte paduo la, kad Iždininkas turėjo išmokėjimų net $48,158.04, bet nenurodo kàs sudaro skirtumą.

Po perdavimui SLA. reikalų p. Vinikui tik iš centro knygų iki pabaigai 1933 m.

Gegužis	$20,962.97	
Birželis	16,613.30	
Liepos	22,093.17	
Rugpiutis	18,140.50	
Rugsėjis	20,547.71	
Spalių	15,195.06	
Lapkritis	16,869.25	
Gruodis	31,154.44	
Viso	$161,576.40	
SLA. Bndsai 1932 m.	$863,436.79	
Pirkta Bondsų:		
Balandžio mėn. State of Michigan	$10,000.00	
Užmokėta	$10,100.00	
Birželio mėn. U. S. L. Bonds	39,000.	
Užmokėta	40,023.75	
	$50,123.75	$913,560.54
Numokėta dividendo:		
Liepos 19, Antracite Trust Co.	800.00	912,760.54
SLA. Paskolos 1932 m.		417,300.00
Numokėta:		
Birželio mėn. M. Narvydas	500.	
Rugsėjo mėn. J. Hurvich	500.	
Rugsėjo M. Danielienė	150.	
Lapkričio J. Jankevich	300.	
	$1,450.00	$415,850.00
Duota Paskolų:		
Balandžio J. J. Nienius	800.	
Liepos Bernotavičius ir Mickevičius	6,500.	
Rugsėjo K. Čepukas	8,500.	
	$15,800.00	$431,650.00
Numokėta Paskolų 1933 m.		
Kovo A. Zimont	500.	
Kovo M. Danielienė	150.	
	$650.00	$431,000.00
Duota Paskolų:		
Kovo J. S. Baltus	4,000.	
	$4,000.00	$435,000.00
Duota Paskolų Moksleiviams 1933 m.:		
Vasario J. Kavaliauskas	$200.	$5,500.00
Vasario A. Adman	200.	
Kovo V. Eudaco	100.	
Balandžio V. Čepukaitė	150.	
Balandžio W. Bračulis	100.	
Balandžio A. Aponaitis	200.	
Balandžio D. Smilgius	200.	
	$1,500.00	$6,650.00
Paskola SLA. Nariams Bedarbiams:		
1931 m. duota gruodžio mėn.	$349.12	$349.12
1932 m. duota sausio mėn.	322.41	
1932 m. duota vasario mėn.	208.23	
1932 m. duota kovo mėn.	124.66	
1932 m. duota balandžio mėn.	486.41	
1932 m. duota gegužės mėn.	255.76	
1932 m. duota birželio mėn.	276.51	
1932 m. duota liepos mėn.	308.45	
1932 m. duota rugpiučio mėn.	329.17	
1932 m. duota rugsėjo mėn.	457.47	
1932 m. duota spalių mėn.	622.51	
1932 m. duota lapkričio mėn.	328.03	
1932 m. duota gruodžio mėn.	469.21	
	$4,360.82	$4,709.94
1933 met. sausio mėn.	$851.78	
1933 m. vasario mėn.	774.94	
1933 m. kovo mėn.	807.13	
1933 m. balandžio mėn.	$1,309.89	
	$3,743.74	$8,453.68
Sugrąžino Paskolų:		
1932 metais	$43.21	$8,410.47
1933 m. sausio mėn.	58.77	
1933 m. vasario mėn.	59.28	
1933 m. kovo mėn.	50.70	
1933 m. balandžio mėn.	21.04	
	$189.79	$8,220.68

Čia p. Mockus savo raporte parodo pilną sumą duotų paskolų $8,453.68, neatsižvelgdamas į tai, kad yra sugrąžinta $233.00, kuri susimažina iki $8,220.68.

Pinigai Bankuose:

Taupomoji sąskaita:		
Union National Bank, Mahanoy City, Pa.	$12,238.29	
Shenandoah Trust Co., Shenandoah, Pa.	6,729.22	
Balandžio 30, 1933 met. viso		$18,967.51
Gauta dividendo:		
Rugpiučio 22, 1932 m., Shenandoah Tr. Company	$672.92	
Balandžio 30, 1933 metais, Shenandoah Tr. Company	336.46	
		$17,958.13
Balansas	($1,009.38)	

Einamoji sąskaita (Checking account):

Balandžio 30, 1933 m. žemiau paduotų bankų balansai buvo sekami:

Mellon National Bank, Pittsburgh, Pa.	$24,227.53	
Northern Trust Co., Chicago, Ill.	50,714.67	
Continental Illinois Bank & Trust Co., Chicago, Ill.	1,180.56	
Drovers National Bank, Chicago, Ill.	668.39	$76,791.15
Universal State Bank, Chicago, Ill. (Uždarytas)	5,009.77	$81,800.92
Neišmokėti čekiai:		
Kovo 31, 1933 metais neiškolektuotų buvo	$3,702.64	
Balandžio mėn. neiškolektuotų buvo	418.81	$4,121.45
Balandžio mėn. padengta gerais čekiais	$1,558.38	$2,563.07
Balandžio 30, 1933 m. Iždininko einamojoj sąskaitoj buvo		$79,237.85

Ponas Mockus savo raporte parodo, kad neiškolektuotų čekių yra $2,795.06, todel pas jį yra $231.99 daugiau, negu mano raporte yra. Kaip tas atsirado nėra parodoma. Gi kiek pas Iždininką yra einamoj sąskaitoj mano skaitlinės skiriasi irgi, bet sunku pasakyti kiek; p. Mockaus raporte yra paduotos dvi skirtingos skaitlinės, kurios skiriasi viena nuo kitos. Kuri yra tikroji?

Pinigai Išimti Iš Taupomųjų Sąskaitų ir Padėti į Einamasias:

Balandžio 8, 1932 m. Savings Bank of New Britain, Conn. to Continental Ill. Bank & Trust Co.	$2,612.06	
Balandžio 30, 1932, Dime Bank & Trust Co. to Continental Ill. Bank & Trust Co.	$5,977.26	
Rugpiučio 13, 1932, People Union Savings Bank of Pittston, Pa. to Northern Trust Co., Chicago, Ill.	$5,469.92	
Liepos 31, 1932, The First National Bank of Pittston, Pa., to Northern Trust Co.	$14,664.48	$28,862.72

Perduota Sekretoriaus M. J. Viniko Diskrecijai Šie Dalykai:

Visas SLA. Inventorius esantis raštinėje ir spaustuvėje, padarytas smulkmeniškas jo surašas. Kopijas surašo turi užinteresuoti asmenys, butent: Prezidentas Gegužis, ex-Sekretorius Vitaitis, Sekretorius Vinikas, Iždo Globėjas Mockus ir Kontrolės Komisijos narys Raginskas.

Jo vertė esanti	$9,096.09	
SLA. ženkleliai, pakabėliai (fobs) vertės	$407.50	$9,503.59

Petty Cash Account:

Priduota cash	$17.34	
P. O. Deposit (kvita)	$145.00	
Bank Balance	$762.59	
Check from Treasurer	$774.50	$1,669.43

Šioje skaitlinėje pasirodė perviršis $169.43, kurių p. Vitaitis negalėjo išaiškinti iš kur jie pas jį atsirado.

SLA. Nuosavybė (Real Estate):

Ofiso Namas, 307 W. 30-th St., New Yark	50,000.00	
Waterbury, Conn. nuosavybė	25,000.00	
Thompsonville, Conn.	18,000.00	$93,000.00

Abelnas SLA. Turtas Balandžio 30, 1933 m.

SLA. Nuosavybė (Real Estate)	$93,000.00	
Paskolos (Mortgages)	435,000.00	
Įvairųs Bondsai	912,760.54	
Inventorius	9,096.09	
SLA. ženkleliai	407.50	
Pinigai Bankuose	17,958.13	
Pinigai pas Iždininką	79,237.85	
Pinigai pas Administratorių	1,669.43	
Paskola Moksleiviams	6,650.00	
Paskola SLA. Nariams Bedarbiams	8,220.68	$1,564,000.22

Viršuj šio raporto jau yra nurodyta kurios skaitlinės nesutinka su skaitlinėmis p. Mockaus raporte, todel ir abelnoje sutraukoje SLA. turto yra skirtumas sumoje $7,634.92. Kaip p. Mockus savąsias skaitlines sudaro, savo raporte nenurodo, todel sunku pasakyti ką jos reiškia.

Iždininko einamojoj sąskaitoj paimta skaitlinės iš bankų statmentų, gi nesugrįžusių (outstanding) čekių, neturėdami po ranka dokumentų, negalėjome jų patikrinti.

ATSAKYMAS ANT UŽMETIMŲ.

Iždo Globėjas p. Mockus savo „Pastabose Prie Raporto" pat pradžioje sakosi suradęs, kad yra skirtumas piniginėse atskaitose tarpe Centro knygų ir Iždininko. įrodymui to, paduoda sekamas skaitlines:

„Sulig SLA. Iždininko p. Gugio knygų ir bankų statementų randasi pinigų	$76,155.66	
Sulig Centro knygų	72,314.54	
Skirtumas	$3,841.12"	

Čia p. Mockus sako, kad pas Iždininką pinigų yra $76,155.66. Gi kitoj vietoj, tame pačiame raporte sako, kad pas Iždininką pinigų yra tik $68,350.83. Pasirodo, kad p. Mockus savo raporte rašė tą, kas pirmiau po ranka pakliuvo, nes nei viena nei kita skaitlinė nėra tikroji. Ištikrųjų pas Iždininką tuo kartu buvo $79,237.85, kaip viršuj šio raporto yra nurodyta. Pagaliau p. Mockus apie šį dalyką sako: „Bet faktas lieka, kad per eilę metų raportas nesutikdavo ir niekas nesirupino išlyginti tuos skirtumus, bet dabar bus išlyginti". Kad skirtumas yra, niekas nemano ginčyti. Tik tiek turiu pasakyti, kad p. Mockus nežinodamas SLA. reikalų iš praeities, turi pilietiškos drąsos sakyti, kad „nieks nesirupino tuo reikalu", tačiau faktas yra, kad aš tuos skirtumus senai esu suradęs ir eiliu eilėmis buvau Pildomajai Tarybai raportavęs ir prašęs, kad tą netikslumą ištaisyti, tačiau Pildomoji Taryba nematė reikalo į tai domės atkreipti, ir tik delto p. Mockus turėjo „laimės" pasisakyti, kad jis pirmutinis tą atradęs. Tuščias pasigyrimas p. Mockau.

Antroje pastaboje sako:

„1930 metų gruodžio mėnesy Centro knygose nurašyta iš knygų $24,000.00 buvusios Ažunario-Devenio paskolos". Toliaus sako: „bet šio dalyko Iždo Globėjai seimui neraportavo, kad be jokio autorizavimo SLA. turtas sumažintas net $24,000.00". Ši nelaiminga paskola ar ji buvo autorizuota nurašyti ar ne, nedaro skirtumo, kuomet reikėjo paruošti valstijoms raportai už 1930 m. Sekretorius negalėjo raporte tos paskolos pažymėti, nes SLA. jos jau neturėjo. Gi Iždo Globėjams, jei p. Mockus kiek atsimena, Pittsburgho Seime nebuvo prasmės nei reikalo apie šį dalyką raportuoti, kuomet jau visi delegatai (išskirus p. Mockų) žinojo, kad paskola žlugus ir Seimas sutiko šį reikalą visiškai pamiršti. Bet p. Mockus jo pamiršti negali ir gana. Bereikalinga lamentacija.

Trečioje pastaboje sako:

„1931 metų valstijų raportuose gruodžio mėn. atidaryta naujas „Saving account" Continental Ill. National Bank and Trust Co., Chicago, Ill., sumoje $456.15. Tokios Susivienijimo Lietuvių Amerikoje sąskaitos niekuomet nebuvo ir dabar nėra ir Iždininkas nieko nežinojo". Kaip minėtoji sąskaita atsirado, su p. Mockum nematau reikalo diskusuoti. Vien tik noriu pastebėti, kad jau tokį paprastą dalyką, kaip ši sąskaita, Iždininkas negalėjo pastebėti, tai daugiau negu juokinga. Aš žinau, kad musų Iždininkas jas visas iš atminties žino ir tik akį užmetęs raporte galėjo pastebėti, taip pat man yra žinoma, kad p. Gugis šį dalyką tuomet jau žinojo, kada rašėsi po raportu. Reik nepamiršti, kad p. Gugis yra advokatas, be to turi patyrimo iš gyvenimo mokyklos ir savo parašo nededa po dokumentais, kurių jis nežino ar nesupranta. Tačiau p. Mockus nori įtikinti SLA. narius, kad Iždininkas nežino kas apie jį darosi. Tikra ironija.

Ketvirtoje pastaboje p. Mockus sušunka, lyg mažas vaikas geležėlę radęs: žiurėkite ką aš radau; jis džiaugiasi užtikęs, kad Antracite Trust Co. nėra saving account, bet investmento certifikatas ir sako: „Nesuprantu kokiais išrokavimais buvo reikalinga nariams akis dumti, kodel nesakyti teisybę?" Kaip jau pirmiau minėjau, kad p. Mockus praeities SLA. reikalų netėmijo, jais neįdomavo, todel jų žinoti negali. Kas jais interesavosi, tie žino, kad minėtas investmentas buvo padarytas dar p. Strimaičio laikais ir į knygas įtrauktas taip kaip p. Mockus užtiko. Pirmu kartu SLA. nariai turėjo progą dažinoti kas yra Antracite Trust Co. iš SLA. Iždo Globėjų velionio M. J. Danieliaus ir M. A. Raginsko ir auditoriaus J. T. Stapleton raporto, tilpusio „Tėvynės" No. 3, 1929 m., ten yra pasakyta štai kas: „It has been the costum to carry in this account (Cash in Bank) in the General Ledger $40,000.00 worth of Antracite Trust Company, Series B. 1-st Mortgage Trust Certificates, redeemable at their face value at any time upon presentation". Norėtusi žinoti ar p. Mockui užteks šito įrodymo ar ne, kad SLA. nariams nebuvo „akys dumiamos", o vien tik jo paties vaizduotė. Pravartu butų žinoti, kas yra su p. Mockum? Kartais pasirodo viską žinantis, kartais buna ignorantu ir norėtų kad jam kas nors aiškintų tuos pačius reikalus kasdien.

Prie užbaigos sako: „netikslumus turi žinoti visi nariai, nes juos reikia neatidėliojant atitaisyti ir subalansuoti musų knygas. Ateity tokių šposų nebus"; toliaus sako: „Aš radau daug įdėta jo (suprask Viniko) darbo į musų knygas, kuomet jis dirbo prie p. S. E. Vitaičio kaipo pagelbininkas. Jis daug netikslumų išlygino ir klaidų ištaisė. Bet čia skelbiu tik tuos dalykus, kurių nebuvo galima nutylėti". Kalbant apie netikslumus ir šposus ir sprendžiant iš to kas šiame raporte yra nurodyta pasirodo, kad p. Mockus yra didžiausias šposininkas. Gi einant toliau, iš p. Mockaus pasakymo gauni įspudžio, kad praeity SLA. knygose buvo tikra anarchija, jokios tvarkos nebuvo. Aš irgi tas pačias knygas esu matęs, ką ir p. Mockus, bet aš nematau reikalo visai tokį riksmą kelti, nieko nėra naujo, tos pačios knygos, ta pati sistema, ir apart šito visko, ką p. Mockus iškėlė, nieko kito nėra kaip p. Mockus sako. Galima įsivaizdinti, jeigu butų buvę kas nors daugiau, apart p. Mockaus iškeltų „netikslumų", tai irgi butų buvę iškelti. Aš manau, kad tokie netikslumai butų buvę iškelti pirma, negu p. Mockus galėjo juos įžiurėti, bet tie žmonės pasirodė gudresni už p. Mockų, jie tokių nonsensų nekėlė, o paliko tatai atlikti p. Mockui.

M. A. Raginskas,
SLA. Kontrolės Komisijos narys.

PRADŽIOS MOKSLAS.

Šių mokslo metų pradžioje visose Lietuvos pradžios mokyklose dirbo 4,405 mokytojai, 2,056 vyrai ir 2,349 moterys. Lietuvių buvo 4,023, žydų 308, vokiečių 27, lenkų 11, latvių 14, rusų 14, gudų 6 ir kitų tautybių 2. Pradžios mokyklų buvo 2,298, iš jų 2,129 lietuviškos. Kiekvienai pradžios mokyklai tenka vidutiniškai 1,001 gyventojas ir kiekvienam mokyklos komplektui 526 gyventojai. Mokyklas lanko 241,410 mokinių, 124,718 berniukų, 116,692 mergaitės. Pradžios mokyklas lanko 10,5% visų Lietuvos gyventojų.

BIZNIERIAI GARSINKITĖS „TĖVYNĖJE"

PAŽANGA

Laisvos Minties, Mokslo ir Kritikos Mėnesinis Žurnalas

Kaina $1.00 metams
Pusei metų 65 centai
Vienas No. 10 centų

PAŽANGA
3352 S. Halsted St. Chicago, Ill.

SKAITYKITE KNYGĄ

AMERIKA

Rinkinys įvairių faktų, žinotinų Amerikoje gyvenantiems ir čion atkeliavusiems lietuviams.

Kaina $1.00

„TĖVYNĖS" ADMINISTR.,
307 West 30th Street,
NEW YORK, N. Y.

PRANEŠIMAI

LAWRENCE, MASS.

Jau visuomenei yra žinoma iš pirmesnių pranešimų, kad Liet. Tautiška Par. Lawrence, Mass., yra nupirkusi seneliams prieglaudos namus. Tam reikalui darbavosi iš parapijonų kaipo pirmininkas B. Zuromskas ir kiti. Vieta yra viena iš gražiausių Naujojoj Anglijoj. Ji buvo įrengta milionieriaus Wudo. Paprastas ukininkas to įtaisyti niekad negalėtų. Vienos „banės" pastatymas kainavęs apie šimta tukstančių dolerių. Gyvulių tvartas turi tokius įrengimus, kokių sunku rasti.

Gyvenamas seneliams namas yra trijų augštų. Visur įvesta apšildymas. Ukio reikalams yra visos mašinos. Dirbamos žemės yra gana daug, taip kad produktuojant ir saviems žmonėms remiant visuomet užteks daržovių, bulvių, pieno ir kitų reikmenų. Tas turtas įsigyta tautiškos parapijos Lawrence. Bet ji kooperuos su visuomene ir norės, kad visi butų tokie pat lygus dalyviai kaip ir ji, kada vėliau viskas bus sutvarkyta.

Iškilmingas jos atidarymas įvyks sekmadieny, 20 dieną gegužės, š. m. Visų apylinkių lietuviai yra kviečiami dalyvauti ir prisižiurėti tam labdaringam lietuvių užmanymui. Kviečiame visus Naujosios Anglijos lietuvius rimtai susidomėti musų pradėtu darbu. Važiuojant nuo Lowelio reikia imti kelias 13 ir važiuoti iki didelei iškabai „Lietuvių farma". Nuo Bostono imti kelias 128 iki North Andover, skvėro ir tėmyti iškabas „Lithuanian Farm". Bendras važiavimas iš Lawrence bus 10 val. ryte nuo Tautiškos Bažnyčios. Farma randasi Andover, Mass., Argilla Road.

Tautiška Parapija Lawrence.

WATERBURY, CONN.
Klaidos Atitaisymas ALTASS Reikale.

„Tėvynės" No. 19 tilpo pranešimas iš Waterburio, kad Aviacijos Diena įvyks gegužės 20 d., Meriden, Conn. Tačiau Waterburio ALTASS skyriaus susirinkime, kuris įvyko gegužės 10 dieną, paaiškėjo, kad su Meriden Airportu nesusitarta, todel Aviacijos Diena įvyks Statford, Conn., arti Bridgeporto, gegužės 20 dieną, 1934 m. Todel visi, kurie buvote pasirengę važiuoti į Meriden, važiuokite į Mollison Field, Statford, Conn.

Waterburiečiams Patarimas.

Visiems iš Waterburio norintiems nuvažiuoti į Aviacijos iškilmes yra šaukiamas masinis mitingas, kad susitarus didelėmis grupėmis nuvažiuoti busais. Tėmykite apgarsinimus, bus nurodyta kur galima gauti nuvažiavimui tikietus ir kitokias informacijas.

Reporteris J. A.

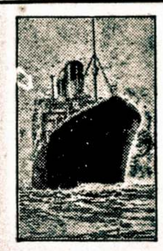

Visa Kelionė Juromis

Į JUSŲ TAUTINĘ KLAIPĖDĄ
(per Copenhagą)

IŠPLAUKIMAI IŠ NEW YORKO

S. S. UNITED STATES .... Birželio 16
S. S. FREDERIK VIII ..... Birželio 30
S. S. UNITED STATES .... Liepos 21
S. S. FREDERIK VIII .... Rugpiučio 11
S. S. UNITED STATES ..... Rugsėjo 1

DIDELĖ VASARINĖ EKSKURSIJA
ypatiškai vadovaujama Juozo Janush'o, Jr.
laivu „FREDERIK VIII"

Iš New Yorko Birželio 30 d.

Del platesnių informacijų ir vietų užsisakymo kreipkitės pas vietinius agentus arba

Scandinavian American Line

27 Whitehall St., New York, N. Y. — 248 Washington St., Boston, Mass. — 130 N. LaSalle St., Chicago, Ill.

Laiškai iš Lietuvos

Rašo Karolis Vairas.

I.

APIE SAVE.

Pasiruošiau rašyti amerikiečiams visą eilę pranešimų, įvairiomis temomis, iš Lietuvos, kur pastaruoju laiku labai įdomus yra gyvenimo momentas, galįs turėti žymios reikšmės ateity.

Manydamas, kad mano priete liams norėtųsi ir šis tas apie mane žinoti, įvados į savo laiškus vietoje papasakosiu ir apie save, kiek galiu ir kiek pridera sakyti. Pirmiausia — mano sveikata, kuria mano draugai Amerikoje, kiek teko patyrti iš jų simpatingų užuojautos laiškų ir iš tos pagelbos, kokią jie man teikė, domėjosi. Taigi sirgau nuo 1924 metų nemalonia ir įkyria opa skilvy, vadinama **„ulcus ventriculi"**. Daug teko išbandyti visokių gydymosi metodų taip užsieniuose, kur gydymasis brangus, taip ir Lietuvoje. Liga ypatingai surakino mane grįžtant iš Afrikos; sugrįžęs į Europą 1932 m. gegužės mėn., beveik visą laiką, su labai nedidelėmis pertraukomis, sirgau: išgulėjau 4 mėnesius Francijoje, apie 7 mėnesius Anglijoje ir 8 mėnesis Lietuvoje. Prie to viso Anglijoje dar buvo prisimetęs ir plaučių uždegimas. Lietuvoje, jei ne p. Pr. Rimkaus rupestinga priežiura, bučiau buvęs pribaigtas.

Praėjusios žiemos Kalėdų šventėms buvo taip blogai, kad sausio 3 dieną buvau išvežtas į ligoninę, kur sausio 4 d. Dr. V. Kuzma, skaitomas šiandien geriausiu Lietuvos chirurgu, padarė man operaciją, kurią medicinos kalba vadina **„gastro-enterostomozies"**. Pirmoje operacijoje chirurgo darbas nebuvo baigtas, nes buvau labai silpnas ir mano širdis keliolika kartų buvo sustojusi plakti. Todel mano skilvį užsiuvo, leido man sustiprėti ir sausio mėn. 24 dieną ir vėl atidarė vidurius ir šiuo kartu sekmingai visą, kas buvo reikalinga, sutvarkė: opų išėstą skilvio dalį (bene 1/3 skilvio dalį) išpiovė, dvylikapirštinę (duodenum) uždarė, padarė kairėje skilvio daly sujungimą su žarnomis, taip vadinamą **„short circuit"** ir dabar aš esu atgimęs ir naujas žmogus. Po pirmos operacijos niekas nebeturėjo vilties, kad pasveiksiu, bet aš senu žemaitišku budu užsispyriau pasveikti ir jau sveikstu. To užsispyrimo pagrinde yra ir mano noras dar gyventi ir buti naudingu, dirbti dar tokį darbą, kokį galėsiu.

Sustojau ties savo operacija ir liga kiek ilgiau, norėdamas pasakyti, kad operacija buvo gana kebli ir sunki. Tuo labiau iš manęs priklauso dideliausias padėkos paskelbimas musų didžiam chirurgui Dr. Kuzmai, jo asistentui simpatingam Dr. Kudirkai, prikalbinusiai mane eiti į ligoninę Dr. O. Kerpauskaitei ir visam ligoninės personalui, turėjusiam su manim reikalo: draugiškesnio ir žmoniškesnio rupestingumo, kokį jie visi man teikė Valstybinėje Kauno Ligoninėje, aš nebučiau gavęs jokioje kad ir geriausioje užsienių ligoninėje.

Sakau — geriausioje, ir sakau del to, kad musų Valstybinė Kauno Ligoninė yra tiktai užleista, užmiršta ir musų dideliam troškimui buti kulturingu miestu daro tikrą gėdą. Namai seni, kadaise buvę vienuolynu; grindys girgžda, skersvėjai, žiurkės, vietų dažnai taip stinga, kad musų beturčiai ligoniai dažnai guli koridoriuose, kiek stipresni sėdi ant laiptų. Sako, operacinėje salėje buvę pavojaus, kad butų tinkas galėjęs pulti, ar net nupuolęs, ant operacinio stalo... Dar daugiau sako: kai koks svetimšalis lanko Kauną, tai jam rodo musų palocius: Lietuvos Banką, Teisingumo Ministeriją, vieno kito musų naujų turtuolių augštus rumus, paštą, Pieno Centrą, naujai dabar statomus Pažangos bendrovės penkių augštų dldžiulius rumus, sporto rumus, etc. Kai toks svečias paklausia: „na, o kur jusų ligoninės, kur jusų prieglaudos?" tai musiškiai greit pravažiuoja pro tas vietas, prižadėdami puse lupų rytoj jas parodyti, o rytojaus dieną tyčia užmiršta savo pažadėjimą.

Kaunui gėda ir musų tariamam augštam kulturingumui ir žmoniškumui gėda, kad tokios įstaigos, kurios reikalingos žmonių sveikatai ir gyvybei, yra nustumtos į užpakalį, tuo tarpu eikvojami milionai rumams, kurių lengvai galėtume metus-kitus palaukti!

Vyriausias ligoninės chirurgas Dr. Kuzma yra tokio masto chirurgas, kad užsieniai galėtų juo pasididžiuoti, ir jo dideliam talentui nėra tinkamų apystovų pasireikšti ir išsivystyti.

Nesenai, beveik vienu laiku su manim, ligoninėj gulėjo Kauno burmistras p. Merkys, kuriam buvo Dr. Kuzmos padaryta apendikso operacija. Gal jis ir panaudos savo įtaką tam, kad musų laik. sostinei butų duota tokia ligoninė, kuri tikrai parodytų, kad mes netik sakomės esą kulturingi ir žmoniški, bet jau ir esame tokiais.

Sveikdamas, jau neberimstu bedarbo, — esu be vietos ir be uždarbio nuo 1932 m. kovo mėn. 31 dienos. Kol sirgau, aišku, nesisielojau del darbo, tik krimtaus del to, kad neturėjau kuo gyventi ir buvau verčiamas tikėtis išlaikymo iš draugų bei giminių, skaitydamas jų suteiktą man pagelbą laikina paskola. Atsiteisiu su dideliu dėkingumu, jei tiktai gyvas ir sveikas busiu. Man rodos, kad kitų man padarytą gerą aš visada mokėdavau įvertinti ir chamišku nedėkingumu nebuvau pasižymėjęs.

Pastaruoju laiku jau pradėjau dirbti plunksna, kurią tulam laikui buvau priverstas atidėti į šalį. Dabar bendradarbiauju šituose laikraščiuose: **„Musų Rytojus", „Trimitas", „Kultura", „Romuva", „Laisvoji Mintis"** ir kt. Tariuosiu su leidėjais mano knygų išleidimo reikalais. Kulturos Švietimo Draugija šiais metais leidžia **„Pasaulio Istorijos" III tomą**; „Sakalo" bendrovė išleis antrą laidą mano **„Ezopo Pasakų"**; „Spaudos Fondas", rodos, išleis mano išverstą Lordo Byrono poemą **„Manfredas"**.

Pranešdamas apie tai amerikiečiams, noriu čia pat pareikšti, kad, grįžtant mano jėgoms, dėsiu visas savo pastangas dirbti tikslu įrodyti, kad amerikiečiai (o juk aš vis dar skaitausi tokiu) yra darbštus ir garbingi žmonės; darau dabar visa tikslu išaiškinti ir sureguliuoti mano nesusipratimus su mano buvusia vyresnybe ir išlyginti, jei man bus leista, tulus atsiskaitymus, kurie ne del mano kaltės buvo ligi šiol dar nesureguliuoti. Amerikiečiams ir sau aš gėdos nepadariau ir nepadarysiu!

— Kas neapsirupina savo rytojum, tas rytojaus sulaukęs verkia.

— Kas juokus daro su rytojum, tas negali tikėtis gero rytojaus.

Meilė yra stipri savo aistroj; mylėjimas — galingas savo prakilnybėj.

Įdomųs Pasiskaitymai

Rašo V. S. JOKUBYNAS.

KUR TAS AUKSAS DINGSTA?

Buvo laikai, kad žmonės nežinojo ką daryti su auksu, nė kam jį panaudoti, tačiau visi jį graibstė ir iš jo dirbo kas ką išmanė. Kuomet pinigai dar visai mažai buvo žinomi ir žmonės kulturoje stovėjo netaip augštai, tada iš aukso buvo dirbami papuošalai, ginklų pagražinimai ir namuose vartojami indai. Tik pinigus ėmus mušti iš aukso, šis metalas sumažėjo, tai yra, pradėjo jo neužtekti. Tada imta tyrinėti, kur pasidėjo auksas, kurio seniaus buvo taip daug. Netrukus patirta, jog turčių ir valdonų rumuose daug aukso sunaudota įvairiems pagražinimams ir išdirbiniams. Ypatingai bažnyčiose aukso sunaudota didelė daugybė įvairiems papuošalams ir dirbiniams.

Suradus priežastis aukso sumažėjimo, pradėta greta aukso vartoti ir sidabrą pinigų lygsvaros išlaikymui. Tačiau kaip vienas, taip ir antras šių brangiųjų metalų Europoje vis mažėjo labiau ir labiau, ir sumožėjo taip, kad 1492 m. kada Amerika buvo atrasta, visoje Europoje aukso ir sidabro buvo tik apie už 175 milionus dolerių, skaitant musų šalies pinigais. Atradus Ameriką ir čia „apiplėšus" indionus, iš Amerikos auksas pradėjo plaukti į Europą ir ten jis pasidaugino iki tiek, kad 1620 m. Europoje tik paties aukso jau buvo beveik trigubai. Tokiu budu Europoj auksas pasidaugino, bet jis sumažėjo Amerikoj, nes čia jis buvo atimtas nuo indėnų ir inkasų bei kitų tautų ir Europon išgabentas. Tačiau Amerikos auksas gavęsis į Europą, ten jis pateko į privatiškas rankas lobininkų, kaipo privatiška nuosavybė, todel ir tada auksas naudota tik papuošalams ir graznoms, kurių ir šiandien dar randasi muzėjuose. Karaliai, kunigaikščiai ir ciesoriai nerado rubežių savo rumų puošimui auksu; bažnyčios viduramžiuose irgi puošėsi tik auksu, o popiežių dvaras pralenkė visus, nes ten gavosi viskas, kas tik turėjo gryno aukso vertę.

Tais laikais žmonės dar neturėjo tokio išsilavinimo, kad žinojus kaip ir kur ieškoti aukso ir kur jį galima surasti ir kaip iškasti. Auksas retkarčiais buvo surandamas netyčia, tik upių ir upelių krantuose, o kasyklos, kokios buvo veikmėje senoje gadynėje, buvo jau išsisėmę. Taigi jei kam ir pasisekdavo upių ar upelių krantuose rasti auksą, jis greitai sunykdavo, nes rasta jo nedaug, o gavęsis į pavienių žmonių rankas, jis iš jų neištrukdavo ir valstybės iš jo neturėjo jokios naudos.

Taip su auksu buvo senovėje, taip yra ir dabartiniais laikais. Kiekvienas iš skaitytojų gerai žino, kad netaip dar senai, kad ir čia Amerikoj buvo daug aukso netik privatiškose rankose, bet ir valstybės iždė. Už tai netruko ir auksinių pinigų. Ir štai umai to aukso pritruko taip, kad valdžia buvo priversta supirkinėti auksą iš privatiškų rankų, idant juo užpildyti valstybės iždo rezervą. Europoje aukso taipgi beveik neliko. Todel ir kila klausimas: kur ir kaip tas auksas dingsta?

Aukso dingimo priežasčių yra keletas. Pirmiausia, šiais neramiais laikais yra labai daug atsargių žmonių, kurie auksą rankioja ir jį slepia rytojui, su išskaičiavimu, kad jei kiltų namine betvarkė, revoliucija ar kas panašaus, tada visokia vertė žlugtų, valstybės pinigai liktųsi beverčiais, tik vienas auksas nenustotų savo vertės ir su juo butų galima pirktis viską, kas tik reikia, be atsižvelgimo kur pačiam reiktų atsidurti. Toki gudruoliai šiandien aukso turi nemažai net sukavoję žemėje, taip, kaip ir senovėje šykštuoliai, kad auksą ir sidabrą žemėn slėpdavo, kurį šiandien vienur tai kitur netyčia kas atranda. Taigi šiandien daugybė aukso yra paslėpto. Antra priežastis auso nykimo tai, kad pinigai eidami iš rankų į rankas, kaipo minkšti, sudyla, ir tuo sumažina aukso kiekį. Trečia priežastis tai, kad daugybė aukso yra dingusi jurose su nuskendusiais laivais. Yra apskaitliuota, kad nuskendusiuose laivuose jurų gelmėse šiandien yra apie už pusę miliardo dolerių aukso. Štai po didelių vargų prieš tulą laiką iš nuskendusio laivo „Egipt" išimta aukso už pusę miliono dolerių, o iš „Laurentic" laivo apie $35,000-000 aukso. O kiek aukso yra kituose nuskendusiuose laivuose? Yra spėjama, kad 50 milionų dolerių vertės aukso yra nuskendusiuose Turkijos laivuose prie Navarino įtakos, o laike karo nuskendusiame „Lusitania" aukso yra už dešimtį milionų dolerių. Bet niekur tiek aukso nėra kaip Indijose, nes ten auksas suplaukia iš viso pasaulio ir, patekęs į privatiškas rankas, iš jų niekur neišeina, taip kad Indija darosi vienatiniu pasaulio aukso aruodu. Tik vienų didžiunų nuosavybėj aukso yra daugiau, negu dešimts milionų musų dolerių vertės. Nuo seniausių laikų Indijos pirkliai savo gėrybes pasauliui pardavinėja tik už auksą ir jį paėmę neišleidžia į užrubežius. Beto ir visi, kad ir paprasčiausi žmoneliai ten įvertina tik auksą ir, gavę jį į savo rankas, niekur neišleidžia.

Nors Indija yra skaitoma Anglijos teritorija, tačiau ten yra ir vietinis valdovas (tik jo Indijos gyventojai klauso) Nizam, kuris skaitomas turtingiausiu pasaulio žmogumi. Kiek aukso jis turi to niekas, net ir jis pats, nežino. Neskaitant viso jo pelno, kokį traukia iš savo girių brangiųjų medžių ir kitokių gerybių, kurios per mėnesį jam duoda gryno pelno iki dviejų milionų dolerių, dar milionus surenka iš savo pavaldinių dovanomis; tik vienoje varduvių dienoje kasmet iš gyventojų dovanomis jis gauna po $2,800-000.

Nuodingosios Dujos

1926 metais laikraščiai pranešė, kad vienam išradėjui pasisekė išgalvoti prietaisus kurių pagelba galima siųsti mirties spindulius. Po aštuonių mėnesių šis žmogus stovėjo prieš teismą. Jis buvo kaltinamas, kad tam tikrų įrankių padedamas jis išgavo efekto, kuris atrodė, kad tai padarė mirties spinduliai. Tokiu budu šis žmogus gavo daug laiškų, daug pasiulymų ir net pakankamai pinigų iš įvairių bendrovių. Bet sprendimas buvo švelnus.

Pats faktas, kad 1926 met. specialistai (karo specialistai ir karo įrankių patentų pirkliai) šį „išradimą" palaikė galimu, rodo, kad toks išradimas yra senai galvojamas ir net tiek apgalvotas, jog bereikia tik „išrasti".

Du metu vėliau vokiečių leidžiamas laikraštis „Forschung und Fortschritte" 20 Nr. Dr. F. Noako straipsny „Radio srity naujanybės" tarp kitko rašo: „Dar nedaugelis užsiiminėja ultra trumpomis bangomis. Ypatingai gerai pavyko Jenos profesoriui Esau su ultra trumpomis bangomis, nes jis jas pagamina dar drauge ir didele energija. Šios ultra trumpos bangos turi smarkų fiziologinį veikimą į organizmą, kaip tai Esau su pelėmis padarė, kurias iš pradžių jis suparaližiavo, o paskiau net nužudė. Siunčiamąjai energijai jėgos nedaug teko išnaudoti, bet veikimas buvo puikiausias".

Kaip matome, čia visiškai nebeapgavimas, o tikras mokslo įvykis ir todel rodo, kad mirties spandulių idėja labai sekama ir prižiurima. Nuo 1929 metų visiems laikraščiams griežtai ir slaptai buvo įsakyta apie tokius dalykus nieko nerašyti „kad neatkreiptų nereikalingo dėmėsio". Žinoma, tai buvo Vokietijoj.

1930 met. Amerikoj buvo pakartotas Esau bandymas, tik didesniu maštabu. Bandomieji gyvuliai buvo šuo ir jautis. Per 43 sekundas šuo tampydamasis pastipo. Jaučio nužudymas užtruko 92 sekundas. Šiems gyvuliams spinduliai paveikė širdies muskulus, juos suparaližiavo ir įnešė suirimą į smagenis. Mirties priežastim buvo nustatyta širdies plakimo sustojimas.

Dar buvo pakartotas bandymas su mirties spinduliais. Trečiu syk bandomuoju gyviu buvo žmoginė beždžionė. Tuoj po spindulių paleidimo gyvulys ėmė svyruoti ir pradėjo reikštis mirties agonija. Po 49 sekundų beždžionė buvo negyva. Ir šiuo atvėju buvo nustatyta, kad suparaližiuoti širdies muskulai, suskaldytas kraujas, nes nužudytojo gyvulio plaukai tuoj pradėjo smukti. Reikėjo tik prisiliesti prie plaukų ir jie gniužtimis smuko.

Po aštuonių dienų buvo šiais spinduliais išbandyta geležis. Pasirodė, kad šie spinduliai pakeičia ir geležį. Geležis „pavargsta" ir netenka savo atsparos. Žodžiu, spinduliai geležį užmuša ir suskaido.

Šis bandymas nebebuvo kartojamas, nes bijotasi netikėtų, nelaimingų atsitikimų. Vėliau paaiškėjo, kad izoliacijai sudaryti prieš šiuos spindulius netinka nei švinas, nei kvarcas, nei stiklas, nei porcelianas, nei pagaliau aliejus.

Tuo pačiu metu Japonijoje buvo padaryti bandymai su ultra trumpomis bangomis. Mėginimo vieta buvo jura. Buvo mėginta nustatyti šių spindulių veikimo ribas. Mėginimų objektais buvo triušiai, kurie buvo susodinti ant medinio plausto ir į juos paleisti mirtingieji spinduliai. Mėginimas praėjo be rezultatų. Bent taip atrodė. Po kelių valandų toje vietoje vandens paviršiun iš juros išplaukė daugybė negyvų žuvų.

Dabar buvo pamėginta, šį padarinį išaiškinti tuo, kad vanduo sugeria į save energiją ir todel neduoda reikalingo efekto. Prie bandymų dirbę du mon teriai netrukus po bandymui mirė. Ligos priežastis buvo neišaiškinama: iškrito dantų sma genys, iškrito dantys ir plaukai, atsirado sąnarių traukimai ir lygsvaros netekimas. Po 21 dienos abudu mirė.

Buvo atsiminta rentgenologų bandymai su nudegimo požymiais, audinių suardymu, ir kit., kuriuos darė rentgeno spinduliai. Prieita išvados, kad visų pirmiausia norint šiuos spindulius sekmingai išbandyti, reikalinga nuo jų apsisaugoti. Ir čia buvo mėginta pavartoti švina, stiklą ir aliejų, bet be tinkamų pasekmių. Todel vėl buvo grįžta prie Esau bandymų maštabo. Buvo bandoma mažu maštabu, kad tuo budu lengviau butų surandama izoliacija nuo šių mirties spindulių. Visi mėginimai nieko nedavė. Visos var totos medžiagos, apšvietus mirties spinduliais, po kurio laiko rodė destruktyvinio proceso vyksmą ir todel buvo aišku, kad jie izoliacijai netinka.

Visi tie žmonės, kurie dalyvavo Esau bandymuose, pajuto fizologinius suirimus.

Bet šie spinduliai veikia kol kas tik nedideliu nuotoliu. Visas klausimas, kokiu budu šiuos spindulius pasiųsti toli ir taip, kad jie tinkamai paveiktų.

Taigi matome, kad mirties spinduliai jau surasti. Lieka juos pritaikinti karui, tai yra padaryti taip, kad jie pasiektų priešą ir tolimamą atstume. Bet neabejotina, kad tai tėra laiko klausimas. Neabejotina jie bus dar tinkamai išbandyti ir kada nors duos tokius rezultatus, kokių militaristai reikalauja. Daug ir baisių karo prtemonių sugalvota, bet mirties spindulių problema suka galvą senai kiekvienam imperialistui, nes tai butų vienas iš didžiausių karo technikos stebuklų.

Karo mokslas ilgainiui stengsis mokslą privaryti prie tokio taško, kad jis duotų juo tikresnius ir juo baisesnius rezultatus. Imperialistų mokslininkai nemiega. Jie laukia, kad bus galima slapta žudyti ir niekas nežinos keno rankų padarinys tai yra.

F. K.

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

MANDAGUMO TAISYKLĖS.

Amerikoje, kur tik nepasisuksi viešose vietose: gelžkelio stotyse, muzėjuose, viešuose soduose, mokyklose, gatvekariuose, traukinuose, net ir šalikeliais miškuose veik ant kiekvieno žingsnio pamatysi priešais save taisykles-pasargas. Tose pasargose man niekur neteko pastebėti, ką reikia daryti, o visur tik nurodoma, kas neleistina ir negalima daryti. O jeigu darysi prieš tas taisykles, tai nurodoma, kokia bauda laukia peržengusius tą ar kitą taisyklę.

Aną dieną pas mane atsilankė moteris, kuri visiems patinka, nes ji moka su kiekvienu apsieiti mandagiai; pasikalbėjime ji niekuomet, kad ir juokais, neištars kokį nors vulgarišką žodį, kaip kad daugelis moterų yra linkusios jei nekalbėti, tai prisiklausyti, kai vyrai pliovoja. Ši moteris niekuomet jokių blevizgų neklauso.

Tuo laiku mano raštinėje sėdėjo, cigarus rukė ir tarp savęs kalbėjosi du svečiai, busianti mano klijentai. Įėjus, ta moteris mane mandagiai pasisveikino su atatinkama šypsena ant veido. Man paprašius, atsisėdo. Pradėjome bendrą kalbą, po supažindinimui su svečiais. Truputį pasikalbėjus, vienas svetys moteriai pastebėjo, buk ji su manim perdaug mandagiai kalbanti. Ji atsakė:

„Matai, ponas, aš taip jau iš mažumėlės esu išauklėta. Kuomet mes, trys sesutės, augome, tai mųs mama visuomet turėjo spausdintas taisykles, ant sienos iškabintas musų miegkambary. Kiek aš atsimenu, tai taisyklės buvo sekančios:

„1. — Bukit geros.
„2. — Bukit mandagios.
„3. — Užsilaikykit švariai.
„4. — Pasidėkit drapanas į vietą.
„5. — Eikit gulti laiku, nevėliau 10 val. vakare.

„Tad kaip matote, aš mamos taisyklių antrą punktą pamėgau ir nesigailiu. Buvo ir daugiau punktų: nemeluot, nesuvedžiot — žodžiu — visi dešimts Dievo prisakymų. Bet jei aš auklėčiau burį mergaičių, tai pakeisčiau antrą punktą pirmuoju".

Mano svečiai nukėlė kojas nuo rašomojo stalo, pasidėjo skrybėles, matomai norėjo prisitaikyti prie pirmosios taisyklės.

„Tamstos motina, matomai, buvo gudri: suprato savo pareigas ir žmones" — pradėjo kalbėti tas svetys, kurs padarė pastabą, kad ji su manim permandagiai kalba.

„Žmogus gali but drąsus, kaip liutas, teisingas kaip auksas, gražiai atrodąs kaip saulėta diena, bet jei busi vulgaras, be mandagumo — mažai kas tavęs paisys. O mandagumo pirkti nereikia. Niekas nereikalauja, kad butum hipokritu, kaip kad nemažai tokių galima pastebėti. Nuduotą mandagumą kitas greitai supranta. Jei tavo dirbtinas mandagumas, tai taip pritinka kai parukas žydelkai ant galvos. Mandagumo reikia mokytis lygiai taip, kaip ir kiekvieno kito dalyko: dainavimo, skambinimo, siuvimo ar mezgimo. Kuodaugiau jaunu budamas studiuosi, tuo labiau priprasi prie savo pašaukimo ir busi artistu, ne amatorium. Taip ir su mandagumu."

Kiekvienam mųs tenka pergyventi įvairių gyvenime nuotikių, susieiti su įvairiais žmonėmis ir perleisti visokių nesmagumų. Kodel tad mes turėtumem taip pasielgti, kad žmonės, su kuriais tenka naujai susipažinti, apsisukę džiaugiasi mus nusikratę ir mano, jog geriau butų buvę, jei jie niekad nebutų mus pažinę.

Kodel žmogus turėtum buti atstapenčiu ar storžieviu? Profesionalai, kuriems yra trukumas mandagumo, greičiausiai tą atjaučia. Paskui juos seka įvairųs kitų rušių biznieriai. Net ir karčiamninkas, kuris prisitaiko prie aplinkybių, prisilaiko mandagumo, išsidirba sau geresnę publiką. Net ir jo baruimy negirdėsi vulgariškumo. O ką jau bekalbėti apie moterį — jai kaip tik ir pritinka mandagumas, nes nebereikalingai ji yra vadinama „gražioji lytis".

Musų gyvenimas ir taip rupus, dulkėtas. Kodel tat nesuteikti savo draugkeleiviui nekaltos šypsenos ir truputį mandagumo? Prablaivyti apsiniaukusią padangę kiekvienam neturėtų buti sunki užduotis. Jei tu nors truputį padėsi pastangų suprasti jį, tam tikrame momente — jis niekuomet tavęs nepamirš, nes mandagumu ir nekalta šypsena priimtina visiems. Žvėreliai ir maži kudikiai mandagų žmogų pažįsta. Kaipgi užaugęs žmogus tavim nesigėrės?

Man geriau pėkščiam žygiuoti per lietų be lietsargio kelis kilometrus, ar dėvėti permažais batais svečiuose, negu kalbėtis su nemandagiu žmogum pora valandų, kuomet kartais pasitaiko kokiame nors bankiete ar sueigije.

Todel, motinos auklėjančios šeimą, turėtų paimti pavyzdį iš visų mėgstančios moters motinos ir išspausdintas taisykles pakabinti miegamuose kambariuose savo namų.

LIETUVIAI AMERIKOJE

PHILADELPHIA, PA.
Stebuklinga Aviacijos Diena ir Transatlantinio Lakuno Juozo R. Janušausko Atsisveikinimo Piknikas.

Sekmadieny, birželio 10 d., š. metų bus nepaprasta diena. Tą dieną **Roosevelt Boulevard** (Wm. Penn) Airporte, prie Roosevelt Boulevard bus tebuklingai didelė lietuvių aviacijos diena; čia bus drąsuolis lakunas Juozas R. Janušauskas su naująja LITUANICA II, su kuria jis, apie 15 d. liepos, š. m., pakils skristi iš New Yorko į laikinąją Lietuvos sostinę Kauną ir tuo užbaigs pavojingą, bet garbingą žuvusių didvyrių, Dariaus ir Girėno, nebaigtą skridimo žygį. Taigi šioje aviacijos dienoje bus visiems proga apžiurėti tą galingą oro paukštį LITUANICA II, kuriame pilnas energijos ir drąsos, lakunas J. R. Janušauskas, pasiryžęs skristi per platųjį Atlantiką ir varde Amerikos lietuvių pasveikinti musų tėvynę Lietuvą.

Šioje aviacijos dienoje, kurie norės, galės asmeniškai išbandyti Lituanicos II jėgas, galės paskraidyti ore narsuoliui J. R. Janušauskui asmeniškai lėktuvą valdant. Ši proga yra vienintėlė pamatyti ir išbandyti Lituanica II, nes lakunas J. R. Janušauskas daugiaus Philadelphijoj nebus, iki vėl sugrįžš iš Lietuvos.

Bus ir daugiaus eroplanų, kuriais bus galima skraidyti pertraukose Lituanicos II skraidymo. Kiti lakunai ir J. R. Janušauskas parodys ore visokių stebuklų visaip besivartydami, pamatysime dar daugeliui nesapnuotus ore stebukius. Bus ir parašiutais šokėjų iš orlaivių; žodžiu sakant, bus tikras oro žmonių paukščių teatras.

Lakunui Juozui R. Janušauskui atsisveikinimo **piknikas** bus jau visiem gerai žinomam **Vytauto Parke**, tą pačią dieną, birželio 10. Vytauto parke, lakunas Juozas R. Janušauskas pasakys atsisveikinimo kalbą, ir ta proga galėsime ir mes visi, paspausti jo dešinę, palinkėti nuoširdžiai **laimingos kelionės** iš Amerikos į Lietuvą.

Pikniko šeimininkai: J. Ivanauskas, V. Litvinas ir A. Valiušis, stropiai darbuojasi, kad tik viskas butų priruošta kopuikiausiai ir kad visi atsilankę butų visukuo patenkinti.

Į šią **aviacijos dieną ir pikniką** visos Philadelphijos ir apylinkės lietuviai rengiasi pributi. Tą dieną pasižadėjo visi geri lietuviai, jokių kitų parengimų nerengti ir be išimties dalyvauti aviacijos dienoj ir piknike, kad pamatyti **Lituanica II** ir **atsisveikinti** su narsuoliu lakunu **Juozu R. Janušausku.** Smulkesnių pranešimų klausykite radio: WPEN ir WDAS. Kviečia visus be išimties: draugijas, kliubus, dailės-dainų ir atletų ratelius, jaunus ir senus dalyvauti. Lai pamato kitos kolonijos, kad Philadelphijos ir apylinkės lietuviai supranta didelius savo tautos darbus.

Vilniui Vaduoti Sąjungos Skyrius:

J. V. Grinius, pirm.,
A. Tvaranavičius, iždin.,
Z. Jankauskas, rašt.

HARTFORD, CONN.
Antrojo Skridimo Reikalais.

Pas mus yra susidaręs komitetas visų lietuviškų draugijų pagelbėti finansiniai antram transatlantiniam skridimui į Lietuvą. Išpradžių buvo manoma Hartforde, kaipo Conn. valst. centre, surengti aviacijos dieną, dalyvaujant pačiam spar nuotam lietuviui Janušauskui su Lituanica II, bet ant nelaimės Hartforde nebegalima buvo gauti erodromo, nors čia yra du dideli erodromai, jie mat išnuomuoti privatėms oro linijoms komercijos reikalais. Tada buvo kreiptasi prie waterburiškių, kurie irgi turi sudarę komitetą rengti aviacijos dieną. Bet ir waterburiškiai, kiek girdėti, patogios vietos negauna, bet kiek tikimasi, tai jie vistiek pat kur nors gaus, ar Bethely, ar Stratforde. Ir kur aviacijos diena įvyks, ten hartfordiečiai važiuos ir visomis jėgomis rems. Be to, hartfordiečiai savo susirinkime bal. 30 d. nutarė surengti didelį pikniką lietuvių parte, E. Hartforde (Sta. 24, Glastonbury Road), geg. 26 d. Ir taip kaip lakunas Janušauskas su Lituanica II bus tomis dienomis Conn. apylinkėje (geg. 30 jis bus Worcestery), tai manome, kad mus atlankys ir gal Brainard Field'e, ar Pratt & Whitney erodrome, kur Lituanica II ilsėsis, lietuviai gaus progos pamatyti tą baltąją gulbę ir savo tautiečių savastimi pasidžiaugti.

Taigi, šiuo mes hartfordiečiai užprašome visus Hartfordo ir apylinkės lietuvius atsilankyti gegužės 26 d. į Lietuvių parką, E. Hartforde ir susipažinti su aviacijos reikalais ir svarbiausia antrąjį skridimą paremti. Visi atsilankę busite užganėdinti ir širdingai priimti.

J. Sekys,
Komiteto narys.

PITTSBURGH, PA.
Kur Ir Kas Yra Veikiama Del Antro Skridimo.

Duquesne, Pa. — Lietuvių Literaturos Neprigulmingas Kliubas, rengdamasis prie savo sidabrinio jubilėjaus (25 metų sukaktuvių) apvaikščiojimo, kuris įvyko balandžio 20 d., paaukojo iš savo iždo $10.00 antram skridimui, tuo padarydamas savo sidabrinį jubilėjų dar žymesniu.

O Duquesne draugijų darbuotojai ir neatsiliko nuo prakilnaus darbo paremti antrąjį skridimą ir paaukojo po kiek kas išgali. Teko nugirsti, kad duquesniečiai jau tur sukėlę net $14.00. O tai dar neviskas. Gerb. Jurgis Ričkauskas pareiškė, kad kol pinigai bus išsiųsti į Centrą, tai gal susidarys iki $20.00.

Tačiau reikia neužmiršti, kad Duquesne lietuviai yra dručiai ir depresijos nuvarginti, dar ir dabar „stilvarkai" mažai ką dirba. Bet prie prakilnių darbų prisideda pagal savo išgalės.

New Kensington, Pa. — SLA. 192 kuopos darbuotojai tikrai gražiai pasidarbavo del antrojo skridimo ir sukėlė apie $40.00. Reiškia, New Kensingtono lietuviai pasirodė labai gerai.

Carnegie, Pa. — Na, o kas ką gali pasakyti apie SLA. 323 kuopos darbuotojus ir apie Carnegies lietuvius? Iš tenai, rodos, nieko negirdėti. Bet carnegiškiai visai patylomis sudėjo virš $22.00 ir pasiuntė dovaną Lituanicos Antrosios krikštynoms kartu ir gražiausius savo linkėjimus del lakuno Janušausko.

Bridgeville, Pa. — SLA. 90 kuopos nariai ir jau yra prisidėję prie antrojo skridimo nors ir su maža auka, apie $3.00, pagal savo išgalės, ir tuo yra įrodę, kad ir jie pritaria ir remia antrąjį skridimą.

Russelton, Pa. — SLA. 170 kuopos darbuotojai ir jau yra prisidėję su savo aukomis, apie su $4.00 del antrojo skridimo. Kaipo iš taip mažos lietuvių kolonijos, tai daugiau vargiai ir galima buvo norėti.

McKees Rocks, Pa. — Tenka girdėti, kad ir tenai yra veikiama del parėmimo antrojo skridimo ir jau yra ir aukų pasiųsta į Centrą. Tenai darbuojasi gerb. D. Sanda.

Reikia neužmiršti, kad McKees Rockas yra nemaža lietuvių kolonija ir tinkamai pasidarbuos antrąjam skridimui.

Yra ir daugiau lietuvių kolonijų Pittsburgho apylinkėje, apie kurias mes mažai žinome, tačiau yra veikiama del antrojo skridimo, nes musų darbuotojai dirba ne del garbės ar kokiais kitais išrokavimais, bet kad parėmus antrąjį skridimą.

Pittsburgh, Pa. — Pittsburghas ir neatsilieka nuo darbo paremti antrąjį skridimą. Lietuvių Mokslo Draugystė ir jos dar buotojai tai turbut geriausiai pasižymi tame darbe. Paskutinėmis dienomis, per pasidarbavimą LMD. Namo gaspadoriaus, gerb. Albino Kaulakio, sekanti lietuviai įstojo į ALTASS narių eilę, sumokėdami po $2.00: Pranas Savickas, Albinas Kaulakis, Jonas Benaitis, Pranas Andrinas, Pranas Malinauskas, Juozapas Radžius, Jonas Laurinaitis; viso labo $14.00.

Yra pardavinėjami ir sidabriniai ženkleliai, bet už kiek jų parduota, tai bus galima sužinoti tik komiteto susirinkime. Reikia pasakyti, kad ir Pittsburghas dirba del antrojo skridimo ir katrie dirba, tai neieško jokios garbės ir nesiginčina del vadovybės. Bet kas nedirba, tai tie tik gimčus kelia ir nežinia ko ieško.

S. Bakanas.

CHICAGO, ILL.
Koncertas-Puota Pagerbimui Rašytojo Poeto Arėjo Vitkausko Puikiai Pavyko.

Chicagos žymių visų srovių visuomenės veikėjų burelis balandžio 25 d. „Ramova Gardens" puikioje teatro salėje surengė gerb. rašytojui poetui Arėjui Vitkauskui gimimo ir vardo dienoje koncertą-puotą jo pagerbimui.

Dar išvakaro į gerb. rašyt. gyvenamąją vietą atsilankė keletas jaunuolių ir senesnių veikėjų pasveikinti jubilijatą, įteikdami daug gėlių ir šiaip dovanų.

Pagerbimo puotoje svečių dalyvavo taip daug, kad erdvioje salėje vos vietos užteko. Vakaro vedėju buvo Adomas Grybė, Chicagos Universiteto studentas, kuris atidarydamas vakarą pasakė gražią pritaikintą kalbą.

Muzikalį programą išpildė dainininkė Anelė Steponavičienė, baritonas Stasys Rimkus ir pianistė Josephine Schultz. Deklamavo eiles paties jubilijato rašytas „Arėjas" 11 metų Alfas Rutkauskas ir „Testamentas" artistė Pola Tendžiuliutė. Meniška programo dalį visi artistai išpildė neužmirštamai žavingai. Kalbėtojai: Dr. A. Zimontas, rašytojas A. Tulys, „Naujienų" redakc. narys A. Vaivada, gerb. Lietuvos konsulas A. Kalvaitis ir Dr. A. K. Rutkauskas gražiai apibudino gerb. jubilijato praeities žymius kulturos darbus musų tautai. Praeitis parodo, kad gerb. rašyt. Arėjas Vitkauskas pradėjęs dirbti literaturos dirvoje dar prieš 15 metų savo amžiaus. Budamas 16 m. liuosanoriu įstojo Lietuvos kariuomenėn ir ten įsteigė pirmą laikraštį, švietimo pamokas ir knygynus. Vėliau dirbo redakcijose ir leido keletą laikraščių. Daug rašo vaikams įvairių apysakaičių ir eilių, nekalbant jau apie visą kitą jo literatinį darbą, kuriam jis su kunu ir siela atsidavęs dirba. Taigi jo nuopelnai dideli ir, rodos, gerb. Arėjas Vitkauskas vienintėlis tos rųšies rašytojas Lietuvoje, kuris netarnauja jokiai partijai, bet savo darbu plačiai apima visas srytis, teikdamas gražios literaturos visoms srovėms.

Gerb. jubilijatui įteikta daug gyvų gėlių ir šiaip kelios dovanos, tarp kurių gražiai priešta dailininkės Bernice Balickaites atminimų įrašų knyga, kurioje svečiai įrašė gražių minčių ir linkėjimų. Skaityta sveikinimas-telegrama Dailės Ratelio, iš Brooklyn, N. Y.

Pagaliau, kalbėjo ir pats jubilijatas, reikšdamas didelio pasigėrėjimo Amer. lietuvių nuoširdžiu paprastumu, taip pat pasigėrėjo moterų gražiomis ypatybėmis, kad nežiurint kuo kuri esanti kiekviena pati atlieka ir visą namų ruošos darbą. Dėkodamas jubilijatas pareiškė: „Už visą visiems dėkoju ir dalinu savo širdį". Tai buvo nepaprastai gražiai ir sugebiai surengtas vakaras, kokių musų tarpe mažai pasitaiko.

Report.

WILKES BARRE, PA.
Wyoming Klonio Lietuviai Pasiryžę Sukelti $1,000.00 Antrąjam Skridimui.

Balandžio 26 d., 8 val. vakare „Garso" Redakcijos name įvyko transatlantinio skridimo komiteto susirinkimas. Skaitytas laiškas nuo Centralinio Komiteto iš Chicagos. Iš laiško paaiškėjo, kad Wyoming Klonio lietuviams nustatoma kvota sukelti $750.00. Komitetas, apkalbėjęs apie sukėlimą pinigų, vienbalsiai nutarė dėti pastangas, kad antrąjam transatlantiniam skridimui sukelti nemažiau $1,000.00.

Sekr. E. Deltuva pranešė, kad dar gavęs 700 ženklelių ir jau baigiąs išdalinti.

Raportas kaslink transatlantiniam skridimui paremti pikniko, kuris įvyks gegužės 30 d., Valley View parke, jau viskas tvarkoje. Nutarta, kad komitetas atspausdintų plekatus.

Nutarta surengti didelį balių su šokiais transatlantinio skridimo naudai. Balius įvyks birželio 4 d. vakare, Sterling Hotely. Tikietų del baliaus nutarta atspausdinti 1,000 po 45 centus. Iždininkas, L. Šeporaitis, pranešė, kad dar tik jam pridavė pinigų iš kolonijų apie šimtą dolerių.

Taigi, gerbiamieji šio klonio lietuviai, musų visų pareiga pasidarbuoti kiek kas išgali, kad butų sukelta nemažiau $1,000, kad Juozas R. James-Janušauskas galėtų šią vasarą laimingai pasileisti kelionėn iš New Yorko į Kauną. Tad šį jo žygį padarykime pasekmingu. Padarykime taip, kad nesijaustume kalti esą, kaip kad jautėmės po Dariaus-Girėno katastrofos.

Visi Wyoming Klonio lietuviai nusistatykit butina pareiga dalyvauti gegužės 30 d. piknike, Valley View Parke ir birželio 4 d. baliuje, Sterling Hotely. Lai musų kolonija pasirodo, kad gali ir moka įvertinti svarbius visuomenės darbus.

St. Žukauskas,
Spaudos kom. narys.

CLEVELAND, OHIO.
Pagerbė Joną Vaikšnorą.

Praeitą šeštadienio vakarą, geg. 5, pas ponus Vaikšnorus, 913 Royal Rd., buvo surengta graži puota, pagerbimui J. Vaikšnoro jo gimimo dienoj. Jonas tapo išvežtas iš jo namų teisingu ir svarbiu reikalu ir todel jam nebuvo progos nė pagalvot apie jam rengiamą puotą. Tik sugrįžęs į namus, rado savo kambarius pilnus svečių. Pasirodžius šeimininkui, giminės ir pažįstami iš visų pusių sušuko: „Surprise! Surprise!" Ir jis tikrai buvo nustebintas.

Truputį pašnekučiavus, ponia Vaikšnorienė pakvietė svečius prie vakarienės stalo, kur buvo apdėta skaniais valgymais ir gėrymais. Pasistiprinus, vakaro vedėjas, ponas T. Lasevičia, širdingai pasveikino J. Vaikšnorą ir perstatė kalbėti visus iš eilės sėdinčius prie stalo. Kalbėdami svečiai supynė vainiką iš simpatingų žodžių ir jausmų už užpelnytus ir nenuilstančius darbelius ponui Vaikšnorui. Ant galo pats Vaikšnoras pasakė įspudingą ir patriotišką kalbą, ačiuodamas visiems už atsilankymą ir dovanas, nes jis gausiai ir gražiomis dovanomis apdovanotas.

Vaikšnorų šeima yra inteligentiški teisingi ir rimti žmonės, už tat susilaukė pagarbos.

Linkėtina Vaikšnorų šeimai ilgiausių ir laimingiausių metelių sulaukti ir daug tokių puotų turėti. Vakaras gražiai praleista. Visi linksminosi ir šoko iki vėlumos.

Valio Vaikšnorų šeimai!

Svečias.

CANEGIE, PA.
A. a. Antanas Napekla.

Nelaiminga mirtis patiko Antaną Napeklą, gyvenanti pas Antaną Vaičiuną, 741 Ellsworth Ave., Heidelburg, Loupusex, Pa. Balandžio 22 d., apie 7 val. ryte jį rado negyną ir sakoma, buk tai nukritęs nuo antrų lubų laiptais. Velionis buvo dar nevedęs ir gana jaunas, apie 45 metų vyras. Paėjo iš Lietuvos, Suvalkų rėdybos, Veiverių parapijos, Mažuoliškio kaimo.

A. a. Napekla savu laiku priklausė prie SLA. 90 kp., Bridgeville ir vėliaus prie SLA. 128 kp., Carnegie, bet šios bedarbės laikais buvo išsibraukęs iš SLA., nes negalėjo užsimokėti duoklių. Tačiau, rodos, velionis laikėsi savo apdraudą kokioj tai amerikoniškoj apdraudos kompanijoj.

Palaidotas 25 d. balandžio, su bažnytinėmis apeigomis, Šv. Marijos parapijos kapinėse. Buvo nemaža gyvų gėlių vainikų. Palydėti susirinko didokas burys draugų, iš kurių susidarė 10 automobilių.

Lai buna jam lengva ilsėtis šios šalies šaltoje žemelėje.

E. K. Šiurmaitienė.

BOSTON, MASS.
ALTS. Apskr. Jubilėjinis Piknikas.

ALTS. 1 apskritys rengia 20 metų jubilėjinį pikniką, Maynard, Mass., 1 d. liepos. Šis piknikas skirsis nuo kitų piknikų tuo, kad Sandarai sueina 20 metų nuo jos įsikurimo, tai bus sidabrinis jubilėjus. Todel prašome kaimynų, kad tą dieną nieko nerengtų, kad neužkenkus šiai tautinei bei kulturinei organizacijai ir remti šį lietuvišką parengimą visa siela, nes lietuvių ir taip yra nedaug, tai vieni kitiems padėkime ir eikime išvieno, remkime vieni kitų parengimus, o tuomet pasirodysime kitataučių akyse, kad mes mokame įvertinti vienas kitą ir esame tvirti kaip vola.

Rengimo Kom.

BRIDGEPORT, CONN.
Connecticut Valstijos Lietuvių Žiniai.

Šiuo pranešu visiems Conn. valstijos lietuviams, kad aviacijos diena įvyksta gegužės 20 d., Bridgeport, Conn., Malison (Stratford) Airporte, Stratforde. Todel kviečiu visus šios apylinkės ir Conn. valstijos lietuvius šiame svarbiame parengime dalyvauti, nes tai yra visų lietuvių butinas reikalas — visiems surėmus pečiais sukelti ganėtinai kapitalo prirengimui Lituanicos Antrosios skridimui iš Amerikos į Lietuvą. Broliai lietuviai, dabar laikas visiems prisidėti, kad vėliau nereiktų gailėtis, jog šio svarbaus reikalo tinkamai neparėmėme. Šiame parengime — aviacijos dienoje — ypatiškai atsilankys lakunas, Juozas R. Janušauskas su Lituanica Antrąja, todel visi turėsime propos jį pamatyti ir tuo lėktuvu, kuriuo jis skris į Lietuvą, paskraidyti.

Visi įsitėmykite — aviacijos diena įvyksta gegužės 20 dieną, augščiau minėtoje vietoje. Visi šioje pramogoje dalyvaukite ir savo dalele prie šio svarbaus reikalo prisidėkite. Įžanga 25c. ypatai.

Atvažiuojant iš New Haven, Hartford ar kitų miestų, nereikia važiuoti į Bridgeport. Kai atvažiuosit į Stratford centrą, ten rasite iškabą, nurodančią kaip nuvažiuoti į Air Portą. Sulig to nurodymo ir važiuokite. Atvažiavę iš Stamfordo, New Yorko ir Danbury pusės— turit pervažiuoti Bridgeporto miestą ir važiuoti iki Stratfordo centro ir suktis po dešinei, kur rasite iškabą, rodančią kaip į Air Portą nuvažiuoti.

Visus aviacijos parengime dalyvauti kviečia

Bronius Vedeikis.

Kelionės Įspudžiai

Rašo J. M. Tumavičienė.

Rugpiučio 20 d., sekmadienis. Daug Kauniečių privažiavo į Birštoną. Pas mane atvažiavo studentė, p-lė Liesauskaitė. Mudvi daug kalbėjomės apie Lietuvos gerovę, ekonomiškais ir kitokiais atžvilgiais. Ši panelė nors metais išrodo jaunutė, bet gal daug išmintingesnė ir už pasenusį kokį nors profesionalą. Ji moka savo iškalba ir darbais įkvėpti kiekvienam tėvynės meilę. Ji taip moka nupiešti tėvynės įvairumus, kad jei tulo jausmai ir ledais butų apšalę, jie turi sutirpti ir turi pajusti tą tėvynės meilę, ar nori ar nenori.

Vėlai vakare ji išvyko į Kauną, palikus many puikiausias įspudžius apie musų brangią tėvynę Lietuvą.

Rugpiučio 21 d. atsilankė pas mane į svečius bakteriologijos daktaras prof. A. Jurgeliunas ir įteikė savo paveikslą del savo sesutės E. Vasiliauskienės, gyvenančios Norwood, Mass, taipgi linkėjimus sesutei G. Valeckienei, kuri gyvena So. Bostone, Mass ir broliui K. Jurgeliunui, kuris dabar gyvena Montello, Mass. Prof. Jurgeliunas nesveikuoja, bet kai tik pagis, tai labai norįs atvykti į Ameriką pamatyti savųjų ir šio naujo pasaulio. Jisai yra Europoje plačiai važinėjęs, bet vis, sako, tai ne Amerika.

Apie 17 val. atvyko į Birštoną vyskupas Kukta. Jo pasitikti išėjo apie kokia 30 kunigų ir svietiškių mažos mergaitės, baltai parėdytos, gėles barstė, vyrai, didžiumoje seni, bažnytinės ir tautiškos organizacijos, taipgi vietinis dudų benas, pasitikęs gražiai griežė. Vyrai jojo raiti ant arklių ir per pečius buvo persijuosę namų darbo rankšluosčiais. Nors tokiam pasitikimui arkliai buvo parinkti kogeriausi, bet tik keli buvo apygeri, o kiti menki. Man teko matyti Pasvalio parodoje, tai daug puikesni arkliai, negu čia.

Kai tik visi sumaršavo į bažnyčią, visų akyvaizdoje vietinis kunigas viešai išdavė šitokį parapijos roportą vyskupui Kuktai: „Ši parapija yra labai maža, vos tik 1,415, ypatų ir tie patys neturtingi ir tarp parapijiečių kelia vaidus. Daugiausia tai daro moterys ir vaikai. Nėra nė vieno inteligento visoje parapijoje, kad kas butų galima veikti. Bažnyčia reikia remontuoti — lėšų nėra". Dar įskaitė, kiek yra draugijų, bet visur dalyvauja tie patys žmonės.

Po visų ceremonijų publika išsiskirstė. Čia vyskupas pasiliko net porai dienų.

22 d. popiet dirmavojo vaikus. Tuomet daug žmonių prisirinko. Bet iš publikos visame kame matyti, kad labai neturtingi. Kurie yra Birštono kurorte vasarotojai, tuojaus galima atskirti iš parėdų.

Diena buvo graži ir daug visokių žmonių prisirinko. Susitikau porą ir amerikiečių: S. Jokimą, brooklynietį, N. Y. ir J. Bunevičių, braitonietį, Mass.

Šitie amerikonai jau pora metų atgal čia atvykę apsigyventi, bet nusiskundė, kad nepatenkinti ir vėl norėtų grįžti į Ameriką, bet jau nebegali, nes leidimo negali gauti. „Tai", sako, „taip čia ir skurstame". „Na", sako, „norėtume užsidėti kokį biznį, bet labai nepelningi ir kur geresnis butų biznis, tai visi žydų rankose ir lietuviui sunku atlaikyti konkurenciją su žydais".

Dar vienas dalykėlis. Mums einant prie šventoriaus vartų, visai arti, pirmoje vietoje, stovi žydas su savo barankomis, o kiti pardavėjai su visokiais paveikslukais, škaplieriais bei rožančiais daug toliau nuo vartų. Išėjus į gatvę, net už kurorto vartų, viena senelė pasidėjus staliuką su savo paveikslukais bei rožančiukais, prašo praeivių, kad pas ją pirktų. Ir mumis užprašė. Mes pastebėjome, kad gal jos tie paveikslukai nešventi, nes toli nuo bažnyčios ji juos pardavinėjo. Gal nekatalikiški. Bet ji rimtai aiškinosi, kad jei nori savo kromelį pasistatyti arčiau bažnyčios, tai turi užmokėti užveizdai 2 litu, bet čia už vartų, tai nereikia nieko mokėti. Tik tuomet mums paaiškėjo, kodel tas žydas prie šventoriaus vartų pirmutinis, nes jis užsimokėjęs brangiau, negu kokia ten škaplierninkė. Pasirodo, kad litas kiekvienam arčiau prie širdies, negu koki kiti šventųjų palikimai.

Po viskam, nuėjome į valgyklą ir ten susipažinome su vienu kunigu. Jis mums šitokių dalykų papasakojo, kad dabar Lietuvoje labai puikiai gyvena vyskupai. Nekurie jų statosi ir už patį Dievą augščiau. Sako, pavyzdžiu, kad ir Telšių vyskupas Staugaitis pasistatė sau puikiau sius rumus. O iš ko? Ogi iš nutrauktų kunigams algų. Kunigas laikydamas mišias turi nugara atsigręžti į altorių ir prieš vyskupą priklaupti, lygiai kaip ir prieš altorių. O jis yra toks pat žmogus, kaip ir mes visi. Jis ne Dievas. Na, ačiu Dievui nuo pereitų metų algas jau pati valdžia užmokės kunigams, tai vyskupai jau negalės iš jų algų pasinaudoti.

Rugp. 23, 24 ir 25 dienomis lietus pila be perstojimo. Oras labai šaltas. Ir taip visą savaitę. Tik 27 d. išvažiavo vyskupas Kukta iš Birštono, bet lietus lijo, tai nė tų išleistuvių ceremonijų man neteko matyti.

Rugp. 28 d. ryte nuėjau į angliarukšties vonias ir sėdžiu sau eilėje. Netoli manęs sėdi kita ponia, kuri man lyg butų matyta. Bet nei aš, nei ji nedrįstame viena kitą pakalbinti ir taip laukiame kiekviena savo valandos, kuomet pašauks į kambarį eiti vonion. Pagaliau, atėjo gydytojas P. Stungis ir, mums pasisveikinus, dalinomės mintimis apie lietingą orą, apie visokius gamtos malonumus ir nemalonumus. Pagaliaus, mano laimei, tą ponią vonių gamintoja pašaukia pirmiau į jos kambarį. Aš, pasinaudojus proga, žiuriu į jos užkabintą numerį ir pavardę ant durų. Nugi užrašyta ponia Katkevičienė (iš Chicagos). Paprašiau tarnaitės, kad kaip ta ponia išeis iš vonios, kad manęs palauktų, nes aš noriu ją sutikti. Ir susitikome. Tarnaitė man pranešė, kad aš ją rasiu masažistės kambary. Nueinu. Kaip mums buvo malonu kuomet prisiminėme apie buvusį Chicagoje Sandaros seimą, kur mums pirmu kartu teko susipažinti. Išsišnekėjome su ponia Katkevičiene, kad jai nelinksmos atostogos Lietuvoje, nes jos brangusis tėvelis miręs, tai jai, žinoma, neišpasakytas širdies skausmas.

(Daugiau bus)

VIETINĖS ŽINIOS

SLA. PREZIDENTAS SUTAIKĖ VAIDUS SLA. 124 KUOPOJE.

Gegužės 14 d. grįždamas į namus iš Hartfordo SLA. Prezidentas p. S. Gegužis sustojo SLA. Centro Raštinėje ir pranešė, kad jam pavyko sutaikyti vaidus SLA. 124 kuopoje, Hartford, Conn. Kaip jau buvo pranešta, gegužės 13 d. įvyko tų vaidų tardymui SLA. 124 kuopos susirinkimas, kuris buvęs labai skaitlingas. Susirinkimas, prasidėjęs 2-rą val. po pietų, nusitęsė net iki 8:30 val. vakare.

Visus faktus ištyrus pasirodė, kad skundus prieš kuopos valdybą padavusieji nariai: V. M. Chase-Čekanauskas ir J. Januškevičius Sr. buvo kuopoje nubausti neatlikus konstitucijos nurodytos proceduros kilusių bylų nagrinėjimui. Taip pat ir kitais reikalais kuopoje pasirodė buvę nesutikimų.

Tokiu budu visą padėtį ištyrus ir SLA. Prezidentui patariant, kuopa priėmė rezoliuciją, su kuria sutiko abi pusės ir pasižadėjo ją pildyti, kad visi buvę nesusipratimai ir vaidai SLA. 124 kuopoje yra ant visados baigiami ir taip sakant kuopa pradeda toliaus veikti su „clean slate". Vadinasi, baigti visi buvusieji vaidai ir nesusipratimai. Gerai, kad pagaliau prieita prie tokios išvados. Gaila tik, kad SLA. 124 kuopos narių tarpe kilę asmeniniai užsivarinėjimai kainavo Susivienijimui daug nesmagumų ir medžiaginių bereikalingų išlaidų. Gal SLA. 124 kuopos veikėjai pasimokys iš to viso, kad ateityje neverta menkais asmeniniais užsivarinėjimais tokius skandalus kelti. Linkėtina, kad ateityje SLA. 124 kuopoje viešpatautų ramybė ir sutartinas visų narių bendradarbiavimas kuopos ir Susivienijimo labui.

ĮSPUDŽIAI IŠ AVIACIJOS DIENOS.

Skaitytojas ras šio „Tėvynės" num. pirmame puslapy smulkmeniską aprašymą įvykusios pereitą sekmadienį Didžiojo New Yorko lietuvių Aviacijos Dienos. Taip pat pirmame puslapyje telpa ir ALTASS valdybos paaiškinimas delko rezignavo lakunas James-Januškauskas ir jo vieton susitarta su lakunu leitenantu Feliksu Vaitkum, kuris skris į Lietuvą šią vasarą. Žemiau dedame tik musų reporterio patirtus įspudžius Aviacijos Dienoje.

—o—

Nuvykę į North Beach Airportą radome jau milžinišką minią žmonių — pristatyta apie 500 lietuviškų automobilių ir tukstantinė minia užpludus airporte publikai skirtą lauką.

— Tai Lituanicos Antrosios dar nėra — girdžiu kalbant pirmiau atvykusius žmones. — Mat garsino kad antrą val. po pietų bus o jau žiurėk ir po trijų ir dar neatskrido.

— O ar netaip buvo ir pernai su Dariaus ir Girėno atskridimu — pritaria antras. — ‚Monkina" žmones, daugiau nieko.

Prieinu prie komiteto pirmininko kun. Pakalnio ir be jokių ceremonijų klausiu:

— Ar atskrenda Lituanica Antroji?

— Taip, atskrenda. Iš Chicagos išskrido pusė po dešimt ryte, New Yorko laiku 11:30 ir žadėjo pributi tarpe trečios ir ketvirtos valandos po pietų. Sakoma, turės skristi per audrą, tai gal kiek tas ir sutrukdė.

— Ar tik suraminimui publikos tokios žinios, ar tikrenybė?

— vėl klausiu kun. Pakalnio.

— Štai visa istorija — išėmęs iš kišeniaus padavė man kun. Pakalnis keturias telegramas. Skaitau: lakunas Janušauskas rezignavo; jo vieton paskirtas lakunas Vaitkus; Lituanica Antroji su lakunu Vaitkum išskrido augščiau pažymėtu laiku. Padėkojęs kun. Pakalniui už informacijas einu šalin.

Lekia pro šalį automobilius ir iš jo paleidžiama pundai lapelių. Vėjas pagavęs juos nešioja po lauką. Kitas automobilis nuo kalno vėl paleidžia pundus lapelių.

— Maskvos huliganų darbas — vienas žmogus sako mesdamas šalin lapelį. Paėmęs lapelį ir aš persitikrinu, kad ištikro lietuviškų bolševikų burnojimai prieš antrąjį transatlantinį skridimą.

— Tikri huliganai, tie lietuviški bolševikai — pritariu nepažįstamam.

—o—

Jau ketvirta, ir penkta val. po pietų baigiasi Lituanicos Antrosios dar nėra. Tukstantinėje minioje nusivilimo šašėlis didėja. Visomis pusėmis girdisi nepasitikėjimas: „Tai jau neatskris". Kiti jau vyksta į namus. Bet buriai žmonių apstoję skraidymo bilietų nusipirkimui kioską ir du airporto lėktuvai tai pakila, tai nusileidžia su norinčiais paskraidyti smalsuoliais.

— Girdi, motin, eikiva ir mudu paskraidyti — kalbina savo žmoną vienas žinomas Brooklyno biznierius ir veikėjas.

— Tai kad, sako, negerai atsitinka lėktuvu pirmu kartu beskraidant — aiškinasi moteris. — Jei taip atsitiktų, tai kur dingsi iš lėktuvo išlipęs.

— Jei lietuviškam lėktuve taip atsitiktų, tai nors nepikta butų, o dabar svetimam... — juokiasi tulas iš pašalies tai nugirdęs.

—o—

Pagaliau 5:30 val. po pietų nedaugelio pastebėtas baltas aras nusileido iš padangių ir nutupė airporto lauke, rudų dul kių debesis sukeldamas.

— Lituanica, Lituanica atskrido — šaukia balsai visomis pusėmis ir tukstantinė minia bėga linkui nusileidusio balto lėktuvo. Pribėgęs žiurių jau minios apgultas lėktuvas ir tikrai matau nupieštas sukryžiuotas Amerikos ir Lietuvos vėliavas ir užrašą „Lituanica II". Gražus lėktuvas, rodos taip ir jauti, kad šis aras tikrai nuskris į Kauną. Žmonės grudasi, kiekvie nas nori nors palytėti tą galingą paukštį.

Pagaliau prašoma minia pasitraukti, nes lėktuvą reikia nuvežti į patogesnę vietą, iš kurios jis galėtų pasikelti su norinčiais juo paskraidyti.

— Tai, širdele, aš pačiupinėjau Lituanicą — džiaugiasi tula apysenė moteris, traukdamosi nuo lėktuvo.

— Tai mat kuo giriasi! Aš net paglosčiau ją — atsako kita.

— Traukis brolau šalin, ba kad papus tau po nosim, tai ir tavo pypkė iš dantų iškris — pataria tulas žmogus savo draugui užpakaly lėktuvo stovinčiam.

— Ką čia tokia varna gali papusti — atsako drąsuolis ir sau ramiai stovėdams linksmai žiuri į gražuolę Lituanicą Antrą.

Tuo tarpu suužė lėktuvo motoras ir pakilusiam debesyje dulkių griebęs už kepurės susirietė prie žemės drąsuolis.

— Tai, bra, visgi paputė bestija — prunkšdamas iš burnos dulkes ir krapštydamas akis pripažino drąsuolis, kad tai buvo ne varnos paputimas.

—o—

Pagaliau, drąsuolės ponios Vitaitienės sulaikytas Lituanicos Antrosios naujasis šeimininkas lakunas Vaitkus suteikė mums sekamas informacijas: jis tik šeštadienio vakare gavo žinią, kad jis ALTASS valdybos galutinai paskirtas skristi į Lietuvą ir tuo momentu jis buvęs nuo Chicagos apie 190 mylių. Tad kol parvyko į Chicagą ir kol bent pripuolamai prisirengė kelionei, tad ir negalėję anksčiau išskristi iš Chicagos. Kelionėje turėję skristi per tris lietaus audras, kurios kad ir nedidelės, bet vis tik pusvalandžiui kelionę sutrukdę. Pagaliau turėję nusileisti Clevelande pasiimti aliejaus ir čia pat tris bertainius valandos sutrukę.

Inteligentiškas, jaunas vyras lakunas Vaitkus ir daro drąsaus vyro įspudį. Baigęs universitetą — technikos srity ir savo gabumais pasižymėjęs lakunas. Kuomet apie pora metų atgal dar budamas militarėje tarnyboje lakunas Vaitkus dalyvavo militarės valdžios bandymuose lakunų gabumui ištirti, tai iš 80 lakunų reikalingus pasižymėjo kvotimus išlaikė tik keturi lakunai, tarpe tų keturių buvo ir naujasis Lituanicos Antrosios valdytojas lakunas Vaitkus. Jis neabejoja, kad šią vasarą suspės galutinai prisirengti kelionei į Lietuvą.

Iš Chicagos su lakunų Vaitkum atskrido „Vienybės" redaktorius p. J. Tysliava, p-lė Valerija Vaivadaitė iš Philadelphijos, lakuno Vaitkaus sužadėtine, kurios pavardės nesužinojau ir du jo draugai lakunai, kurių pavardžių taip pat nesužinojau.

Didžiojo New Yorko ir apylinkės lietuviai turėjo laimės pir mutiniai savo parengime turėti Lituanicą Antrąją su naujuoju jos valdonu lakunu Vaitkum, kuriam paskirta ir drąsųjį žygį — skridimą į Lietuvą atlikti. **Reporteris V.**

OPERETĖS PARENGIMAS ĮVYKS GEGUŽĖS 27 D.

Delei rengtos lietuvių aviacijos dienos, kuri įvyko gegužės 13 d., Operetės Draugijos rengtas vakaras, kuris turėjo įvykti tą pačią dieną, perkeltas į gegužės 27 dieną. Tai įvyks Liet. Piliečių Kliubo svetainėje, 80 Union Ave., Brooklyne. Bus suvaidinta graži komedija „Vargšas Tadas" ir operetės choras bei solistai padainuos gražių liaudies dainelių. Po programo bus šokiai prie Lietuvių Radio Valandos Orkestro, kuriam vadovauja p. Jozavitas. Šis parengimas bus paskutinis šiame sezone. Rengėjai tikrina, kad parengimas bus puikus ir visus at silankiusius patenkins. Todel kviečiami visi atsilankyti. Pradžia 5 val. popiet.

Aš Busiu.

SEKMINGAS DZIMDZI-DRIMDZIŲ VAKARAS.

Pereitą sekmadienį, Klasčiaus salėje, Maspethe, įvyko Dzimdzi Drimdzi artistų: A. Vanagaičio ir J. Olšausko juokų vakaras. Programas buvo įvairus ir linksmas; padainuota juokingų dainelių ir šiaip įvairių šposų artistai prikrėtė. Pagaliau, p. J. Olšauskas suvaidino vieną vietą iš „Aušros Sunųs", tai traginga knygnešio Rusteikos priesaika tarnauti lietuviškų knygų gabenimui į Lietuvą. Kad ir juokų vakare, šita išimtis rimtu uždraustos lietuvių spaudos platinimo reikalu pilnai vietoje padaryta, kad prisiminus šiemet sukakusias lietuvių spaudos atgavimo sukaktuves.

Be artistų Vanagaičio ir Olšausko, programe dalyvavo ir du jauni čikagiečiai armonistai — gabus muzikantai, butent pp. Labanauskas ir Šemetis. Jie keliais atvėjais puikiai pagrojo ar monikais ir vykusiai asistavo artistams. Reikia pasakyti, kad buvo tikrai linksmas ir palyginamai kulturingas juokų vakaras. Publikos buvo vidutiniai ir visi patenkinti programu. Po programui tęsėsi šokiai iki vėlumos. **Reporteris.**

LIET. RADIO VALANDA RENGIA DIDELĮ PIKNIKĄ.

Lietuvių Radio Valanda, vadovaujama p. V. Matusevičiaus, gegužės 30 d. (Decoration Day) rengia didelį pikniką. Tai įvyks Klasčiaus Parke, Maspeth, L. I. N. Y. Šiame parengime bus minima Lietuvių Radio Valandos dviejų metų sukaktuvės ir tos pačios valandos palaikomos liet. kalbos mokyklos šio sezono užbaigimas. Taipgi bus gražuolių kontestas. Be paprastų šokių, bus ir didelis programas, kurį pildys žymesnieji vietiniai artistai, mokyklos mokiniai ir kt. Šokiams gros Liet. Radio Valandos orkestras, susidedąs iš dviejų skyrių ir bus grojama be per stojo taip, kad šokikai turėtų laiko ir progos ganėtinai pasišokti. Šokių pradžia 2 val., programas prasidės lygiai 5 val. vakare ir bus transliuojamas per radio. Visų vietinių ir apylinkės lietuvių pareiga į šį parengimą skaitlingai atsilankyti ir Lietuvių Radio Valandos palaikymą paremti. **Rep.**

S. L. A. KALENDORIUS

KUOPŲ BEI APSKRIČIŲ PARENGIMAI

MAHANOY CITY, PA. — SLA. 211 kp. rengia Card Party. Parengimas įvyks gegužės 27 d., Norkevičių Svetainėje, W. Mahanoy Ave., Mahanoy City, Pa. Pradžia 7 val. vakare. Įžanga tik 50c. ypatai. Pusė pelno bus skiriama J. Janušausko į Lietuvą skridimo parėmimui. Smagaus laiko praleidimas visiems užtikrinta, nes ką tik SLA. 211 kuopa rengia, visuomet ir visus patenkina. Patenkins ir šiame parengime. Kviečiami visi SLA. 211 kp. nariai, apylinkės kuopų nariai ir bendrai visi lietuviai į šį parengimą skaitlingai atsilankyti.

—o—

FOREST CITY, PA. — SLA. 2 kuopa rengia didelį balių, kuris įvyks gegužės 27 d., gražiausioje šiame mieste svetainėje Muchitz Hall. Kviečiame visus SLA. vietinės kuopos ir apylinkės kuopų narius bei bendrai visus lietuvius į šį balių atsilankyti. Visi turėsite smagaus laiko.

—o—

WORCESTER, MASS. — SLA. 57 kp. rengia jubilėjinį išvažiavimą, kuris įvyks birželio 3 d., Maironio Parke, Worcester, Mass. Parkas randasi labai patogioj vietoj — ant ežero kranto, kur svečiai galės pasimaudyti, pasišokti ir šalto alučio išsigerti. Prie to, bus ir didelis programas: kalbos, dainos ir kt. Kviečiame visų SLA. kuopų narius į šį musų parengimą skaitlingai atsilankyti. Taipgi prašomi atvykti ir visi lietuviai, ne SLA. nariai. Principialiu kalbėtoju bus adv. F. J. Bagočius. — SLA. 57 Kuopa.

—o—

SO. MILWAUKEE, WIS. — SLA. 133 kuopa rengia 15-kos metų jos gyvavimo sukaktuvių paminėjimui pikniką, kuris įvyks sekmadieny, birželio 3 d., S. Mockaus Darže, keturios mylios nuo Racine į pietus, prie No. 42-ro kelio. Kviečiame visus vietinius ir apylinkės S. L. A. kuopų narius ir visus geros valios lietuvius atsilankyti į šį pažymėtiną SLA. 133 kuopos pikniką. Bus daug naujanybių ir visi turės progos smagiai laiką praleisti po žaliais medžiais. — Rengėjai.

—o—

AKRON, OHIO. — SLA. 354 kuopa rengia pikniką sekmadieny, gegužės 20 d., Milijano Farmoje. Tai visiems žinoma ir puiki vieta, o piknikas bus įdomus ir linksmas— visi atsilankiusieji busite patenkinti. Širdingai kviečiame visus Akromo ir apylinkės lietuvius, ypatingai SLA. narius atsilankyti į musų pikniką — visus širdingai priimsime ir pavaišinsime. — Komitetas.

— Kurios šeimos apsidraudę Susivienijime Lietuvių Amerikoje, tos sulaukę rytojaus džiaugiasi.

6 Klausimai

kurie pagelbės jums pasidaryti svarbias išvadas

1. Jei jųs pabustumet nakčia ir šiurpus liepsnų traškėjimas nusakytų, kad jusų namas dega... ar jųs geriau pasirinktumet ieškoti gaisrininkams žinias duodančios dėžutės, ar telefono?

[ ] Dėžutės [ ] Telefono

2. Jei jusų šeimos narys ieško užsiėmimo, ar yra svarbu darbdaviui duot žinot, kad jis galėtų jum lengvai pranešti kuomet vieta darbe atsiras?

[ ] Taip [ ] Ne

3. Jei bent kuris jusų šeimos narys staigiai apsirgtų, ar jųs eitumet daktarą pašaukti ypatiškai, ar pasirinktumet skubesnį budą?

[ ] Eičiau ypatiškai

[ ] Skubesnį budą

4. Kuomet lauke lyja, ar telefonas nesutaupytų jums ėjimo į krautuvę?

[ ] Taip [ ] Ne

5. Ar nereikštų daug žinojimas, kad jųs galite greitai su savo draugais susinešti, arba draugai su jumis?

[ ] Taip [ ] Ne

6. Kuomet jųs neišvengiamai užtrunkate ofise ar kokiame kitame atsitikime negalite laiku namo pareiti, ar jųs galite sugalvoti kitą, be telefono, patenkinantį budą, kuriuo galėtumet savo šeimai pranešti?

[ ] Taip [ ] Ne

Dabar jųs patys, sulig savo atsakymų, galite spėti, kaip naudingu galėtų buti telefonas jusų namuose. Lėšos vidutiniškos, o nauda tokia didelė, kokia ją aplinkybės gali padaryti. Patelefonuokit į musų ofisą. Vien pasakykit: „Aš noriu telefono."

NEW YORK TELEPHONE COMPANY

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

IŠ NEW YORKO

DIDELĖS EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

RENGIAMOS LIET. LAIV. AGENTŲ SĄJUNGOS AMERIKOJE

Moderniškuoju, baltu Motorlaiviu "GRIPSHOLM"

Gegužės 28

Liepos 3, š.m.

Į KLAIPĖDĄ PER GOTHENBURG'Ą

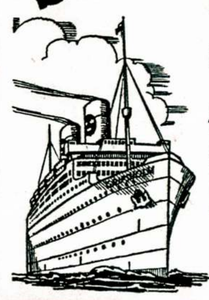

GEGUŽĖS 28 — M.L."GRIPSHOLM" — TIESIOG Į KLAIPĖDĄ

KITI IŠPLAUKIMAI

"DROTTNINGHOLM" Gegužės 18

"KUNGSHOLM" ..... Birželio 4

"DROTTNINGHOLM" Birželio 12

M. L. "GRIPSHOLM" .. Liepos 3

Informacijų ir laivakorčių kreipkitės į vietinius agentus arba į

SWEDISH AMERICAN LINE

BOSTON, 10 STATE STR.—NEW YORK, 21 STATE STR.—CHICAGO, 181 NO. MICHIGAN AVE.

Brošiurėlė apie ekskursijas Tamstai bus suteikta veltui ant pareikalavimo.

— Kiekvienos motinos pareiga paraginti savo dukteris bei sunus apsirupinti rytojum.

—Visi SLA. nariai biznieriai garsinkitės „Tėvynėje"

UŽ LIETUVOS BONUS

Mes mokame augščiausią rinkos kainą. Neparduokite pirm parašymo pas mus.

Kurt H. Schurig & Co.,
50 Broadway, New York.

Tel. Newtown 9-4464

ANT. J. VALANTIEJUS,

Laisniuotas Graborius ir Balsamuotojas.
Apdrauda visose šakose.
Notary Public.
54-41 — 72-nd Street,
(4 Lexington Ave.) arti
Grand St., Maspeth, L.I.N.Y.

Reumatizmas Sausgėlė

Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukinu, nes skaudėjimai nat patalo paguldo.

CAPSICO COMPOUND mostis lengvai prašalina viršminėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c., per paštą 55c. ar dvi už $1.05. Dukart tvirtesnė 75c.

Knyga: „ŠALTINIS SVEIKATOS" augalais gydytis, kaina 50 centų.

JUSTIN KULIS,
3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILL.

„IŠMINTIS"

NAUJAS, DIDELIS, GRAŽUS

Mokslo, Meno, Satyros ir Verslo

VISUOMENIŠKAS ŽURNALAS

Turiningas įdomiais ir naudingais raštais; paveiksluotas, su anglų kalba skyrium jaunimui; daug jumoristinių eilių ir poezijos.

Bendradarbiauja Gabiausi Rašytojai

Kaina metams $1.50. Kopija 15c
Kanadoj ir Užrub. metams $2.00
Prenumeruokite šiuo adresu:

Išmintis Publishing Co.
315 E Street, South Boston, Mass.

VYRAI — ATYDA!

Štai yra specialis pranešimas, kuris bus įdomus kiekvienam vyrui, kuris pasiekė „viduramžį" ir jaučia reikalingumą tam tikro gaivinančio TONIKO. Kad suteikti galimumą tukstančiams, kurie del kokios nors priežasties atidėlioja užsisakyti

Nuga-Tone

tiesiog nuo distributorių. Šį Gydytojaus preskripcija dabar parduodama visose vaistinyčiose. Vienas doleris už mėnesio treatmentą — bukite savimi ir gaukite buteį šiandien — garantuotas.

DIDELĖ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Rengia ir prižiuri

Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjunga Amerikoje

Populiariu Kabininiu Garlaiviu

"STUTTGART"

Išplauks iš New Yorko

LIEPOS 12 d., 1934 m.,

tiesiai be persėdimo į Klaipėdą

TREČIOS KLESOS KAINOS:

Iš New Yorko į Klaipėdą ..... $ 97.50

Į abi pusi — į Klaipėdą ir atgal $167.00

Pridedant Jung. Valst. Taksus

Del informacijų kreipkitės į:

COSMOPOLITAN TRAVEL SERVICE
Prop. J. AMBRAZIEJUS
168 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. TRECIOKAS
197 Adams St., Newark, N. J.

JOHN SEKYS
433 Park St., Hartford, Conn.

VIENYBE TRAVEL BUREAU
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

G. A. KYBA
AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St., Worcester, Mass.

ATLANTIC TRAVEL SERVICE
K. SIDABRAS, *Prop.*
342 W. B'way, So. Boston, Mass.

PETER BARTKEVICIUS
678 N. Main St., Montello, Mass.

MR. PAUL MOLIS
1730—24th St., Detroit, Mich.

LITHUANIAN NEWS PUB. CO.
NAUJIENOS
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

OHIO LITHUANIAN PUBLISHING CO. DIRVA
K. S. KARPIUS
6820 Superior Ave., Cleveland, O.

MR. C. J. WOSHNER
2013 Carson St., Pittsburgh, Pa.

MR. A. VARASIUS
206 All Nations Bank Building
1200 Carson St., Pittsburgh, Pa.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD